

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

A Romániai Magyar Népközösség Ipari Alosztálya hivatalos lapja

„Tiszteld a tisztos ipart”

Mi a legsürgősebb teendő?

Irta: REINHART GYULA

Az Országos Magyar Ipa-
ros Egyesület január 28-án tartott alakuló közgyű-
lése az általa hozott hatá-
rozatok végrehajtását a Ma-
gyar Népközösség ipari al-
osztályára bízta, mint
egyetlen szervre, amely már
jogszerűen működik és amelynek vezetőit már régeb-
ben kinevezte a Népközösség elnöki tanácsa. Az
Ipari Alosztálynak legsürgősebb teendője volt az
alakuló közgyűlés által megszavazott alapszabályok
végleges formába öntése, lefordítása, a belügymi-
nisterhez való beterjesztése, és jóváhagyás sür-
getése, hogy az Országos Magyar Iparos Egyesület
a maga szervezkedését és működését mielőbb meg-
kezdhesse. Kilátásba helyezték, hogy amint az
alapszabályok megkapják végleges formájukat, sok-
szorosították és a Népközösség egyes tagozatainak,
valamint a kolozsvári alakuló gyűlés által a magyar
iparosság szervezésével megbízott elnököknek el-
küldik, hogy ezáltal módot adjanak az alapszabály-
zat tüzetes tanulmányozására és arra, hogy a szük-
séges előmunkálatok is elvégezteszenek, mert csak
ebben az esetben lehetséges, hogy az alapszabályok
jóváhagyása után azonnal, az egész országban egy-
szerre induljon meg a munka a kolozsvári központ-
ból küldendő utasítások szem előtt tartásával.

Ugy látszik, hogy valami akadály merült fel az
alapszabályok jóváhagyása körül, mert máris több
idő telt el, mint amennyi idő alatt azt rendes kö-
rülmények között meg szokták adni. Ha így áll a
dolog, fokozott mértékben az a helyzet, hogy meg-
 kell találnunk a módot a szervezkedés mielőbbi meg-
indítására, mert véleményem szerint nem helyes ez-
zel még tovább is várakozni.

A megoldás igen egyszerű olyan helyeken, ahol
a Romániai Magyar Népközösségnek megszervezett
tagozatai vannak. Mindössze annyi a teendő, hogy
a központ által kiküldendő utasításra ezekben a
helyiségekben sürgősen megalakítandók a népközös-
ségi tagozatok keretében az egyes tagozatok ipari
alosztályai és az alakuló közgyűléseken választott
szervező bizottságok a kolozsvári iparos nagygyűlésen
kiküldött elnökökkel az élen indítsák meg a
munkát az önálló iparos tagok beszerzése iránt.
Ennek a munkának első feladata a következő volna:

1. Nyomasson ki és küldjön szét a kolozsvári
népközösségi központ Ipari Alosztálya belépési nyil-
latkozatokat megfelelő számban valamennyi most
megalakuló vidéki iparos csoporthoz. Ezeknek a
belépési nyilatkozatoknak szövegét úgy kell megfo-
galmazni, hogy az ne csak a népközösségi iparos
mozgalomban való belépésre legyen érvényes, ha-
nem annak megemlítését is tartalmazza, hogy az
Országos Magyar Iparos Egyesület alapszabályai-
nak jóváhagyása után a jelentkező iparos az ország-
gas magyar iparos szervezetnek is tagja kíván lenni
és vállalja a tagsággal járó kötelezettségeket.

2. A belépési nyilatkozatokkal egyidejűleg min-
den egyes belépő iparosról törzslapok is készíten-
dők. Ezek a törzslapokon minden adatot fel kell
tüntetni, amely a magyar iparos-mozgalom szem-
pontjából a népközösségi, illetve egyesületi köz-
pontot érdekli. A törzslapok mindjárt két pél-
dányban állítandók ki, hogy az egyik példány a
Népközösség, illetve az Országos Magyar Iparos
Egyesület kolozsvári központjába beküldhető le-
gyen, míg a másik a tagozat székhelyén a taglaj-
strom alapját képezze

Milyen adatokat kell magában foglalnia egy
ilyen törzslapnak? Véleményem szerint a törzslap
számos rovata rendjén ki kell terjeszkedni az ipa-
ros mindenirányú képzettségére, összes személyi
adataira, családjá tagjainak számára, korára, iskolai
végzettségére, eltartott, vagy önálló keresőképes-
ségére. Tartalmaznia kell a törzslapnak az iparos va-
gyoni viszonyainak részletes leírását: ingatlan és
ingó vagyonát, műhelye felszereléseinek, gépeinek
és szerszámainak felsorolását, illetve értékelését,
alkalmazottainak számát és azok szakmabeli kép-
zettségét. Feltüntetendő ezeken a törzslapokon, mi-
lyen iparcikkek készítésével foglalkozik az iparos,
mennyi az évi termelésének értéke, hol helyezi el
termelőhelyeit, raktárra vagy rendelésre dolgozik-e
és hogy hol szerzi be a szükséges nyersanyagokat,
valamint hogy vannak-e nehézségek e körül. Tar-
talmazniuk kell a törzslapoknak annak adatait,
vesz-e hitelt igénybe az iparos, milyen és mennyit,
árú, vagy készpénzhitelt és milyen feltételek mel-
lett. Hogy vannak-e nehézségek vagy akadályok a
termelésben vagy az értékesítés körül, mik azok
és miként volnának elháríthatók.

A fentebb felsorolt kérdéseknek egy része, a
melyek nem kizárólag egyes iparosokra, hanem a
helység egy-egy egész szakmájára vonatkoznak, ter-
mészetesen nem a törzslapokon, hanem külön kér-
dőlevelek keretében összegyűjtésre.

Bizonyos, hogy nehéz feladatok elé állítja a
szervezőket a sokoldalú és nehéz kérdések válasza-
inak összegyűjtése, az adatok lelkiismeretes ellen-
őrzése, de ha nem fog rendelkezésre állni a moz-
galmi központnak ezeknek a törzslapoknak össze-
állítása révén a megfelelő megbízható kataszter,
minden alkotásunk homokra épül, mert nem tudjuk,
mit és miként fogjunk meg, milyen erősek azok az
alapok, amelyekre építeni akarunk.

A jól felfektetett iparos-kataszter minden moz-
galmi tevékenységnek alapja. Természetesen minden
évben ki kell adatait egészíteni és helyesíteni a
tévdeéseket. Ez az egyes tagozatok feladata lesz,
ami által tiszta képet nyerünk az ország magyar
iparosságának vagyoni helyzetéről, munkaképessé-
géről, teherbíró képességéről és arról a közgazdasági
értékről, amelyet országos viszonylatban betölt.
Csakis pontos és minden fontos körülményre kiter-
jeszkedő statisztikai adatok birtokában tudjuk kel-
lőképpen meghatározni, melyek azok a legsürgősebb
teendők, amelyek elvégzésével a romániai magyar
iparosság megmaradását, fejlődését és megerősé-
dését biztosíthatjuk.

Hangsúlyoznom kell, hogy az iparos-kataszter
országos elkészítési munkálatai révén összegyűjtött
adatok

kizárólag csak az Országos Magyar Iparos Egye-
sület, illetve a Magyar Népközösség belső hasz-
nálatára szolgálhatnak és hivatalos titkot ké-
peznek.

Ennek a követelménynek szigorú betartásával válik
csak lehetővé, hogy őszinte és pontos adatokat kap-
junk.

Hogyha az adatgyűjtés hatalmas munkája be-
fejeződik, csak akkor fogjuk látni, milyen irányban
kell a legsürgősebben iparos testvéreink támogatá-
sára szelni. Mindenekelőtt azonban — ez a legfonto-
sabb, — a nevelő munkán kell elkezdni. Nevezete-
sen

öntudatra ébreszteni az ország valamennyi ma-
gyar iparosát

Hogy mindenikük ne csak értse, hanem érezze is,
mit jelent a Magyar Népközösséghez való tartozás.
És ne csak megértse, hanem gyakorolja is, hogy

ez a hovatarozandóság áldozatokat vonz maga
után.

Éreznie kell azonban ugyanakkor azt is, és ez nem
az egyestől, hanem a vezetőik szervező munkájától
függ, hogy hatalmas iparos tömegek állanak min-
den egyes egyesületi tag háta mögött, hogy ez a
tömeg támogatja és elősegíti minden egyes lépé-
sünket, amelyet a közös érdek előmozdítása céljá-
ból megteszünk. A Magyar Népközösségbe vetett
bizalom élő hitté kell, hogy váljon, amely mozgató
ereje lesz minden ténykedésnek és amely mindeniké-
ből ki kell sugározni a haladás és az egymásért
való közös munka felemelő tudatának. Ezen az al-
apon kell megindulnia az ezerféle részlet-munkának,
amely a maga összességében mindig a Népközösség
általános céljainak elérésére törekszik.

A közös munka felemelő tudatának kell áthat-
nia természetesen a Magyar Iparos Egyesület min-
den egyes mozgalmi megnyilvánulását. Legyen ez
a munka akár a tanoncok alkalmazása, akár isko-
láztatásuk ellátása, akár a felállítandó tanoncottho-
nok ügye, mindnyájunknak egyformán kell támo-
gatnunk a siker érdekében. Legyen ez a munka kü-
lön magyarnyelvű tanoncskolák, vagy csak szaktan-
folyamok létesítésének ügye, vagy esetleg magasabb-
fokú kiképzés céljait szolgáló segéd, illetve mester-
tanfolyamok létesítése, vagy állandósítása által kü-
lön ilyen magasabbrangú iskolák alakítása. Mind-
nyájunkat át kell hatnia annak a tudatnak, hogy
csak az általános műveltségi színvonal emelése képe-
sítheti az összességet arra, hogy gazdasági téren is
előnyöket biztosítson magának.

Azok a mozgalmi célok, amelyek kifejezetten
gazdasági előnyök elérése céljából tűztek ki,
még fokozottabb munkafegyelmet és áldozatot ígé-
nyelnek. Akár hitelszövetkezetek vagy beszerzési
szövetkezetek megszervezéséről van szó, akár arról,
hogy közös vállalkozásra tömörüljenek iparos cso-
portok, vagy egységes árak és vállalkozási feltéte-
lek útján mozgítsák elő az egyesületi tagok jólé-
tét.

Nem célok felsorakoztatni a tömérdek tenni-
valót, amely reánk várakozik. A jólétünket és me-
gerősödésünket szolgáló programon kívül dúsán akad
majd egyéb teendő is különböző iparos-séreknek or-
voslásának kiharcolása tekintetében, hogy az akadá-
lyoknak az útból való elhárítása által előrehaladá-
sunk hátráltatást ne szenvedjen. A legfontosabb az
összefogás és az egy táborban állás. Akkor menni
fog minden. De hozzá kell fogni, ha el akarunk jut-
ni valahova. Hozzá kell fogni késedelem nélkül. Vár-
juk, hogy most már induljon meg a munka. Ha nem
megy a jóváhagyott alapszabályokkal, akkor indít-
suk meg a mozgalmat a jelen cikk elején ajánlott
módon, megfelelő előkészítő munkával. Nem szabad
céltalan és szükségtelen várakozásra kárkoztatni,
a rendelkezésre álló erőket és azt a lelkes megmozdú-
lást, amelyet az ország magyar iparosossága felmutat-
ott, amikor hittel, bizalommal és ragaszkodással
sorakozott a Magyar Népközösség által kibontott
zárzó alá. Jelenjen meg a mozgalmi munka megke-
zdését jelentő felhívás és a legnagyobb részletesség-
gel kidolgozott utasítások küldésének ki valamennyi
nyi helységbe, hogy egységes szervezethez min-
denütt egyszerre induljon meg az azonos szellemű
folyó magyar iparos-mozgalom munkája. Tökéletes
semmi kívánni valót maga után nem hagyó mozgalmi
tevékenységet kell végeztünk, mert csak így van
jogunk és lehet bátorságunk felépíteni rá a romániai
magyar iparoság jövőjét.

Hogyan oldható meg a magyar iparos-utánpótlás problémája

Az Iparos számára írta: Soós István dr. iparos-képviselő.

Azok között az elsőrendű fontosságú problémák között, amelyek sürgős megoldását a magyar iparos társadalom az újonnan alakult Országos Magyar Iparos Egyesülettől várja, egyik legfontosabb probléma: a magyar iparos-utánpótlásnak kérdése, vagyis a magyar tanonciskola elvégzése. E tekintetben, sajnos, igen sürű és sokoldalú panasz áll előttünk, mert hiszen az új és az 1936. évi április 30-án meghirdetett törvény értelmében, ahhoz, hogy valaki iparos lehessen nemcsak a mesterség elsajátítása szükséges, hanem szükséges egy szaktanfolyam elvégzése is, azaz az úgynevezett iparos tanonciskola elvégzése, amelynek bizonyítványa nélkül senki részére mesterkönyvet, azaz segédkönyvet nem állítanak ki. Hogy az iparosok megismerhessék az e tekintetben fennálló jogi helyzetet, röviden utalunk úgy az alkotmány-törvény, mint a szakmabeli előkészítésről és az ipar gyakorlásáról szóló törvény rendelkezéseire, amelyek nemcsak kötelezéseket, hanem jogokat is írnak elő az iparosok és ezek között a magyar iparosok részére is. Mindenekelőtt hivatkozhatunk az 1938. február 27-én a Monitorul Oficial 48-ik számában meghirdetett új alkotmány-törvényre, amelynek 5-ik szakasza szerint az összes román állampolgárok, etnikail, azaz népi származásra és valláskülönbözetre való tekintet nélkül, a törvény előtt egyenlők. Az alkotmány-törvény tehát biztosítja azt, hogy minden egyes törvényben, tehát az ipartörvényben is az iparosokra nézve előírt jogok és kötelezettségek minden román állampolgárt megilletnek. tekintet nélkül arra, hogy milyen nemzetiségű.

Ami most magát az ipartörvényt illeti, e tekintetben a szakmai tanfolyamokat illetően fontos a törvény 51-ik szakasza, amely előírja, hogy milyen testületek tarthatnak fent szakmai tanfolyamokat, azaz iparos tanonciskolát. Ezért a törvényszakasz szerint iparos tanonciskolát fenntarthat a munkakamara, a kereskedelmi és iparkamara, az állam, a megye, a község, továbbá az elismert vallás-felekezetek és a szakmai, kulturális, vagy felekezeti egyesületek, ha ezeknek tagjai román állampolgárok, s ha ezek az egyesületek jogi személyek és tevékenységük közérdekből elismert és hasznos. A törvény 59-ik szakasza értelmében ezen szakmai testületek, kulturális vagy felekezeti egyesületek által létesített, továbbá a vallásfelekezetek által fenntartott szakmai tanfolyamok előadási nyelve az illető felekezeti népnek a nyelve, míg minden más esetben az előadási nyelv az államnyelv. A tapasztalat azt bizonyította, hogy a mi magyar nemzetiségű iparostanoncaink nem voltak képesek elsajátítani az állam nyelvén azokat az elméleti tudományokat, amelyeket az ipartörvény 61-ik szakasza előír, ennél fogva sikeresen nem tudván levezgázni, segédük sem lehettek, illetve segédkönyvhöz nem juthattak.

Már pedig, ha a tanoncaink nem tudnak levezgázni, ez esetben a tanonc-utánpótlás teljesen bizonytalan és meddő és a magyar iparos társadalom lassú kihalásra van ítélve. Mert mit érünk azzal, ha a magyar iparosok a törvény 24-ik szakasza alapján a munkakamara előtt bevezgődtetnek magyar tanoncokat, bármennyire jól is kiképezik őket a mesterségben gyakorlati alapon, ha nem tudja a szaktanfolyamon, illetve a tanonciskolában az állam nyelvén az elméleti vizsgát letenni, segéd nem lehet, ha pedig segéd nem lehet, úgy nem kaphat mesterkönyvet sem, mert ahhoz legalább 3 évi segédi praxis szükséges.

Mi tehát a megoldás?

A megoldás az, hogy élni kell a törvény 50-ik szakaszában és 51-ik szakaszában biztosított azon joggal, amelynek fogva a magyar tanoncok részére magyar tannyelvű tanonciskolák létesíthetők és meg kell tenni minden lehetőséget arra, hogy ilyen tanonciskolák mindenütt létesüljenek.

Elsősorban tehát a felekezeteknek kötelessége ilyen tanonciskolák létesítése, érteve alatta a református, római katolikus és unitárius felekezeteket, amelyeknek kötelességük volna a tanoncképzésre éppen olyan gondot fordítani, mint az általános elemi oktatásra, mert a magyar iparos tanonc-utánpótlás kérdése a magyar társadalomnak és magának az egyháznak is igen nagy érdeke, hiszen a jövőendő egyháza-

gok, mint egyházfenntartó elemek elsősorban a magyar iparosság sorából fognak az egyes városokban kikérülni.

Hiszem és tudom, hogy az egyházak teljesen átérzik ezt a problémát és tehetségükhöz képest már eddig is igyekeztek egyes helyeken megvalósítani, így például Brassóban, Marosvásárhelyen és más városokban már működik is a felekezeti tanonciskola, Nagyváradon működik a Református Tanoncotthon, azonban mindez eddig csak sporadikus jelenség volt, szükséges volna a kérdésnek rendszeres és szisztematikus megoldása úgy az egyes felekezeti egyházak püspökei, mint esetleg egy talán felekezeti közti megbeszélés útján. Szerintem minden megye székhelyén szükséges volna legalább egy felekezeti iparos tanonciskolának és az ehhez szükséges tanoncotthonnak felállítását megkezdeni, ami nélkül az iparos tanoncok utánpótlása lehetetlen lesz.

Az ipartörvény 72-ik szakasza módosít ad arra, hogy a tanonciskolák mellett külön tanoncotthonokat létesíthetnek úgy az egyházak, valamint a szakmai, művelődési vagy felekezeti egyesületek. Mindehhez azonban szükséges, hogy az ugyancsak a felekezet által létesített tanonciskolával egyidejűleg és azzal kolaborálva működjenek, mert csak így lehetséges a cél elérése.

A törvény szerint szakmai egyesület is, ha az jogi személyiség, állíthat fel tanonciskolát és tanoncotthont is. Így tehát véleményem szerint az újonnan létesített Országos Magyar Iparos Egyesületnek mint szakmai testületnek, ha jogi személyisége biztosítva lesz, szintén módjában áll a maga részéről is anyagi erejéhez képest ilyen tanonciskolákat felállítani, amelyek nyelve szintén magyar lehet. De az egyesületnek ezenkívül módjában áll az egyes felekezeteknél kérni a szükséglethez képest megfelelő tanonciskolák felállítását, ilyen irányban állandó ellenőrzést gyakorolni és a kérdést felszínre tartani.

Egy cikkben kifejtettem, hogy talán az utolsó órában alakult meg az Országos Magyar Iparos Egyesület, amelynek célja a magyar iparosok érdekeit minden tekintetben megvédeni és képviselni.

Ha ez igaz, már pedig feltétlenül igaz, úgy azt kell mondanom, hogy ugyancsak az utolsó órában vagyunk a tekintetben is, hogy a magyar iparos-utánpótlás kérdésében érélyes intézkedések történjenek, nehogy a magyar tanonckérdés a szétziláltsággal olyan sebet mérjünk a magyar iparos társadalom testére, amely később csak igen nehezen lesz begyógyítható.

Remélhetőleg, az új Országos Magyar Iparos Egyesület alapszabálya a kormány által rövidesen jóváhagyást nyer, aminek következtében ezen egyesület jogiszemélyiséget is elnyerheti a hozzáfoghat az alapszabályzatba foglalt szép, hasznos és a magyar társadalom megmentése céljából égetően sürgős feladatok megvalósításához, amely alkalommal elsősorban kell szőnyeget tartani a magyar iparos tanonckérdés megoldását, a felekezeti tanonciskolák és felekezeti tanoncotthonok felállítása útján, mert csakis így lehet szerintem ma az iparos utánpótlást biztosítani.

Teleki Ádám gróf és Tompa Lajos ujabb aradi látogatása

Arad iparosságának a közel napokban ismét illusztris vendégei lesznek. Reinhart Gyula, az Országos Magyar Iparos Egyesület elnöke levelet kapott Kolozsvárról, amely szerint Teleki Ádám gróf országgyűlési képviselő a Magyar Népközlösség ipari alosztályának országos elnöke, az Országos Iparos Egyesület társelnöke, valamint Tompa Lajos országgyűlési iparos-képviselő, az Egyesület ügyvezető elnöke néhány napon belül Aradra érkeznek. A két előkelő vendég célja, hogy Reinhart Gyula, egyes aradi iparosvezérek és Némény Gábor egyesületi igazgató bevonásával az Országos Magyar Iparos Egyesület mozgalmi tevékenységének megindítása ügyében döntő jellegű határozatokat hozzanak.

A január hó 28-án Kolozsvárott megalakult Országos Magyar Iparos Egyesület alapszabályai most vannak jóváhagyás alatt. Az Egyesület tényleges tevékenységét természetesen nem kezdi meg addig, amíg az alapszabályok jóváhagyása az illetékes kormánytényezők által meg nem történik. Az erdélyi magyar iparosság vezetői részéről azonban az az álláspont alakult ki, hogy az alapszabályok elkészítése előtti időben is történjenek előkészítő mozgalmi tevékenység, hogy a nagy jövő előtt álló

új intézmény formaszertinti működésének megkezdésekor már kellően elő legyen készítve a magyar iparos mozgalom munka-talaja. Mivel ez a kívánság valamennyi számottevő iparos-város vezető-iparosai részéről megnyilvánult, szükségbe mutatkozott annak, hogy az Országos Magyar Iparos Egyesület vezetői részéről a közeljövő mozgalmi programja megállapíttassék.

Teleki Ádám gróf és Tompa Lajos nem most jönnek első ízben Aradra, kedves ismerősei mindketten a város magyar iparosságának. Emlékeztet, hogy a kolozsvári országos magyar iparos nagygyűlést megelőzőleg is voltak Aradon és itt állapították meg Reinhart Gyulával és a többi aradi iparos-vezetővel azokat a szempontokat, amelyeket az akkor még megalakulás előtt álló országos magyar iparos intézmény alapszabályainak megszövegezésénél szem előtt kell tartani, valamint a kolozsvári iparos-nagygyűlés előkészítő munkálatainak kereteit is.

Reméljük, hogy a két kiváló magyar politikus aradi látogatása rövidesen bekövetkezik és hasznos mozgalmi munka fogja azt mielőbb követni.

Csak korlátozott számban tarthat az iparos tanoncot

Munkabírósi ítélet egy aradi jogesetben. — Minden szakmunkás mellett két tanonc tartható

Az aradi munkabíróság a tanonctartás kérdésében elvi jelentőségű ítéletet hirdetett. Az ítéletre Juhász Árpád aradi gépgyáros fellebbezése szolgált alkalmul. Juhász ugyanis megtámadta a temesvári munkaügyi vezérfelügyelőség egyik határozatát, amely üzemében korlátozta a tanoncok számát. A munkaügyi vezérfelügyelőség indokolása szerint ugyanis Juhász üzemében a tanoncok számához viszonyítva, túlképzés a szakmunkás s ezért hiányzik a kellő biztosíték a tanoncok megfelelő kiképzésére.

Juhász Árpád fellebbezésében előadta, hogy a vezérfelügyelőség helytelenül járt el, mert az ipartörvény 20. szakasza értelmében a tanoncok számának korlátozását csakis az érdekelték kérhetik, ez pedig nem történt meg.

A munkabíróság a fellebbezést elutasította és megerősítette a munkaügyi hatóság végzését, mely szerint Juhász minden szakmunkás mellett csakis két tanoncot tarthat. Juhásznak az a védekezése, hogy az érdekelték nem kérték a tanoncok számának korlátozását, nem helytálló, mert a tanoncok es ügyben panaszt tettek a munkafelügyelőségen és annak biztosítását kérték, hogy a szakmát alaposan megtanulhassák. Jóllehet a tanoncok nem kérték számuk korlátozását, a bejelentésbe foglalt kérelem másként nem teljesíthető, mint úgy, hogy a bíróság elrendelte a tanoncok számának a csökkentését, mert arra nincs törvényes rendelkezés, hogy tanoncképzés céljából a vállalatot kötelezzék több szakmunkás alkalmazására.

A magyar iparosság és a munkáskérdés

Az Iparos számára írta: Péter János iparos-képviselő.

Mindent, ami az életben felmerül, több szempontból lehet tárgyalni. Mindenki olyan módon, ahogy érdekei megkívánják. Mi az iparos- és munkáskérdést magyar szempontból tárgyaljuk, boncoljuk és szűrjük le végül a megállapításokat. Ezzel tartozunk magunknak, ezt tesszük a magunk életéért, erre építjük a jövőt. A magunk életével foglalkozni nem időtöltés, hanem kötelesség.

A magyar iparosság évek hosszú során bizonyította, hogy fontos alkotórésze a romániai magyarságnak. A maga lábán jár, mindenkitől független, szellemileg képzett és anyagilag aránylag jól álló rétege a mi népi életünknek. Ez a megállapítás adott erőt a magyarság vezetőinek arra, hogy az iparos gondolat istápolását felkarolja és anyagi és erkölcsi erejével odahasson, hogy minél szélesebb körben megkedveltesse a gondolatot a növekvő magyar ifjúsággal és iskolákat, otthonokat igyekezzen teremteni azok számára, akik tanulni a mesterségeket. Továbbképzőkkel, egyesületekkel, szövetkezetekkel erősíteni azokat, akik művelői a mesterségeknek. Vannak olyanok, akik felteszik a kérdést, hogy mindez miért? A „miért”-nek a „mert”-je a következő:

Ha jó magyar iparosnál tölti tanuló éveit egy magyar inas, akkor a mestersége mellett, amit tanul, a magyar iparosszellemet is magábaszívja és magyar önértékében nem bánthatja senki. Mert az inasszerződésen kívül van még egy kapocs, a nemzeti azonosság, ami a mestert fokozott lelkiismeretességre, szigorúbb tanításra és jobb bánásmódra kötelezi. Nem kivételezést értek alatta, hanem hogy nem háziszolgának, nem mindenkitől pofozott kifutónak, nem a mester gyermekét szórakoztató, vagy dajkáló valakinek használják fel a tanulni akaró fiút, hanem arra, hogy a munkában, a mesterségben kiváló neveljenek belőle a jövő számára. Amikor pedig felszabadult, újabb családi közösségbe kerül, mert rendszeren úgy van, hogy az iparos-segédnek a mestertől nemcsak munkaadót, hanem tanácsadót, segítőt, néha — azt lehetne mondani — jóbarátot, második apát tisztelhetnek. Elmondhatják a segéd a mesternek a maga baját, nehézségeit, gondolatait és kap érte cserébe jó tanácsot, útmutatást, segítséget.

Az iparos-mesterek a fizetést rendszeren a maguk tehetőségétől, a műhely menetétől és a munkakerő használhatóságától teszik függővé. Ha van munka, kereset, van fizetés! Ha néha megcsappan a munka és az úgynevezett ugorkaszézon megkezdődött, a segédnek is természetesen veszik, ha a fizetés kevesebb. Az iparos-segédnek ilyenformán való felvilágosodottsága kizárja a kisiparos alkalmazottka bérmozgalmát. A múltban, ha mégis előfordult, azt a politikai élet hullámverésének, a politikai pártok (szoc. dem. munkáspárt, stb.) felbujtásának tulajdoníthattuk.

Sajnos, a magyar ifjúság pályaválasztás tekintetében a gyáripart helyezte előtérbe az elmúlt 21 esztendő alatt. Azok, akik közhivatalnoki pályán működtek, vagy intellektuális foglalkozást űztek, szívesebben adták gyermekeiket a gyáripari pályákra. Nagy álmok és reménysek fűtötték a tisztas családapákat. Mert ugye: „egy gyár sok embert foglalkoztat és ha a fiú ügyes, még üzemvezető is lehet belőle.” A szegény emberek pedig azért vetették magukat a gyárakra, mert hát: „a fiút mindjárt használhatják valamire és fizetnek is neki és sohasé lehet tudni, ha a fiú ügyes, még csoportvezető is lehet, sőt talán még üzemvezető is.” Ezzel szemben az igazság az, hogy a gyáripar tömegesen termeli ki az egyoldalúan kiképzett tömegmunkásokat, kik egész életükre a rosszul fizetett gyári kull-életre lettek kárhoztatva. A gyári szalagrendszert egyik fontos alkotó része az ember. Nap-nap után, évről-évre, mindig egy és ugyanazon munkát végezni gépszerűen, ami a teljes gyártásnak egy állomása csupán. Nem egy egész mesterség, nem egy mesterség teljes birtoklása, csak egy kis töredéke az egésznek.

A gyári munkás és gyárvezetőség között nem áll fenn az a jóviszony, az a megértő, segítő, támogató készség, mint amit a kisiparos mester és alkalmazott között megtalálhatunk. A gyárvezetőség úgy érzi, hogy hatalmas válasszal emelkedik a munkás között és közte. Nem törődik a munkás ma-

gánéletével, nem tud meghallgatni minden munkást külön és nem tudja munkáit érdemük szerint fizetni. Fizetési csoportok vannak, melyekbe a végzett munka szerint osztályozzák a munkásokat. És mégis azt merem mondani, hogy egy jó iparos-segéd jobban keres, mint a legjobban fizetett gyári munkáscsoport bármelyik tagja. A bérmozgalmak nem ritka esetként szerepelnek a gyári munkásság életében. Az élet nehézsége, az általános drágulás, a gyárvezetőség részéről soha nem áll fenn. A drágítás viszont minduntalan felmerül. Figyeljük meg a napjainkban lejátszódó eseményeket. Minden gyáripari idők 20—60 százalékkal emelkedett és a gyáripari munkásság bérmozgalmáról napról-napra olvashatunk a lapokban. És mindez miért? Az a gyárigazgató, aki magához hasonló baráti körében tölti el szabad idejét, nem érintkezik a mindennapi élettel. Nem tudja elképzelni azt a küzdelmet, amit egy munkásnak végig kell verekedni az élettel. Nem tudja megérteni, hogy a kenyér kilójának egy lecs drágulása a munkás számításában és fizetésének beosztásában zavart idéz elő. Ezzel szemben a kisiparosmesterek, akik naponta megfordulnak a piacokon, üzletekben, műhelyekben, maguk is látják és érzik a fokozódó drágulást és emberi szívükre, lelkiismeretükre hallgatva kérés nélkül, vagy egy

szóra eleget tesznek alkalmazottuk kívánságának.

Mind ezekből leszűrve a tanulságot a következő megállapításokat tehetjük:

Mi, magyarok, lehetőleg a kisipari pályákra adjuk fiainkat. A mesterséget lehetőleg úgy válasszuk meg, hogy ne álljon szembe az illető szakmával gyári konkurrencia. Ilyenek: bognár, kovács, kőműves, szabó, csizmadia, hentes, pék, stb. Melegen tanácsolandó még a kereskedői pálya. A falusi magyarság fiai lehetőleg városokban tanulják ki a mesterséget, majd pedig egy pár esztendő városi műhelyekben dolgozzanak. Szorgalommal a szakmai kiképzés mellett magyar irányú szellemi felvilágosodottságra is törekedjenek. Amikor pedig úgy érzi a kéz ifju, hogy saját lábán is meg tud állni, menjen vissza a falura, ott folytassa mesterségét és lelki felkészültségével álljon a falusi nép szolgálatába és vezesse azt a népet, azt a nagy család, amelyből kiszakadt. A most megindult Országos Magyar Iparos Egyesület célja és kötelessége ez a munka és a hirdetett iskolák, otthonok, szövetkezetek mind ezen cél szolgálatában fognak állani. Ezt a célt fogja szolgálni minden magyar mester, aki megérti az idők parancsoló szavát és fel tud emelkedni oda, hogy ezen elvárt kötelességnek lelkiismeretesen eleget is tegyen.

A magyar szülők pedig szálljanak magukba, rágják meg józan ésszel a dolgokat és maguk is rá fognak jönni, hogy fiaikból önálló kisiparos mester lehet, de gyári üzemvezető ritkán, gyáros pedig soha. A munka sohasem volt szegény, hanem mindennapi kenyér, most pedig nem egyéni érdek, hanem egy nép sorsa van felépítve a kisiparra.

Hogyan kell a repülőbélyegilletéket leróni alkalmaztatási szerződések után

Az alkalmaztatási és munkaszerződések után lerovandó kincstári és repülőbélyeg-illetékek kérdése rég foglalkoztatja az érdekelt vállalatokat és a pénzügyi hatóságokat.

A pénzügyi bélyegilleték lerovása kérdésében az a felfogás alakult ki, hogy az 1939 április elseje előtt megkötött szóbeli és írásbeli szerződések illetékmentesek még akkor is, ha a megállapodás ma is érvényben van, amennyiben a szerződésben kitöltött havi fizetés nem haladja meg a 10.000 lejt. Ha a fizetés nagyobb tízezer leinél, akkor az 1939 április előtt kötött szerződések illetékmentesek.

A repülőalap igazgatósága az UGIR megkeresésére nemrégiben azt a választ adta, hogy az 1939 április elseje után megkötött szóbeli, vagy írásbeli alkalmaztatási szerződések, amennyiben a bennük megállapított havi fizetés a tízezer lejt meghaladja, egy ezrelék repülőbélyeg-illeték alá esnek. Az 1939 április elseje előtt megkötött szóbeli szerződések, eddig az időpontig még akkor sem esnek repülőbélyeg-illeték alá, ha a bennük megállapított havi fi-

zetés összege több tízezer leinél.

A repülőalap igazgatóságának ezt a választ az UGIR úgy értelmezi, hogy a repülőbélyeg-illeték lerovása terén ugyancsak a szabályok alkalmazandók, mint a kincstári bélyegilleték lerovásánál. Így tehát az 1939 április elseje előtt, vagy után megkötött szóbeli és írásbeli alkalmaztatási szerződések tízezer lei havi fizetésen alul minden esetben illetékmentesek. Ha az alkalmaztatási szerződésben megállapított havi fizetés meghaladja a tízezer lejt, akkor a következőképpen kell eljárni:

1. Ha a szerződést akár 1939 április elseje előtt, akár ez után írásban kötötték meg, mind a kincstári bélyegilletéket, mind a repülőbélyegilletéket le kell róni.

2. Ha a szerződést szóbelileg kötötték meg, az 1939 április elseje előtti szerződések illetékmentesek, míg az 1939 április elseje után létrejött és havi tízezer leinél nagyobb fizetésre vonatkozó szóbeli szerződések után mind a pénzügyi, mind a repülőbélyeg-illeték lerovandó.

AZ ÖRÖKSÉGRŐL LEMONDANI ANNYI, MINT VALAKINEK JAVÁRA AJÁNDEKOZNI.

A központi bélyegbizottság döntvényt hozott az örökösödési illeték kérdésében olyan esetekre vonatkozólag, amikor valamely végrendeleti, vagy törvényes örökös lemond, illetve visszautasítja az örökséget egy másik meghatározott örökös javára. Az a kérdés merült fel ilyen esetről, hogy a tényleges örökössé vált kedvezményezett csak örökösödési illetéket tartozik-e fizetni, vagy pedig a javára szóló lemondás alapján is jár-e illeték. A központi bélyegbizottság úgy oldotta meg a vitát, hogy amikor valaki meghatározott személy javára utasítja vissza az örökséget, akkor úgy az okirályságban jog szerint, mint az új polgári törvénykönyv szerint az illető javára ajándékozást eszközölt, ami után külön illeték fizetendő. A nálunk érvényben levő magánjog a kérdést ugyanúgy oldotta meg anyagi szempontból. Az örökség elutasítása csak akkor nem ajándékozás, ha ez minden feltétel nélkül történik.

KÜLÖNFELE ÁLLAPOT

Két férfi összeütközik a rosszul világított utcában.

— Maga részeg, barátom! — mondja az egyik.
— Igen... huk... részeg vagyok. De ez elmullik. Maga azonban... huk... hülye, barátom... és az megmarad.

VAN-E JOGUK A NAGYVÁRADAI KÉMÉNYSEPRŐKNEK A DÖNTŐBÍRÓSÁG IGÉNYBEVÉTELÉRE?

Kolozsvárról jelentik: Míg Kolozsvárott a kéményseprésre vonatkozó városi szabályrendelet teremtett mindmáig vitás helyzetet ebben az iparban, Nagyváradon, ahol a kéményseprők évek óta kollektív szerződésben állanak a város vezetésével, most olyan állapot állott elő, melynek megoldására végül is a szakmai céh vezetésén keresztül, a királyi helytartósághoz folyamodtak az érdekeltek. Minthogy a kéményseprő munkások az építő munkások céhébe tartoznak, e céh Kolozsvárott székelő Szamos-tartományi vezetősége vette kezébe az ügyet, emlékiratba foglalva a sérelmeket.

A királyi helytartónak előterjesztett emlékirat szerint a kéményseprőket kollektív szerződésük városi alkalmazottaknak nyilvánítja és mint ilyenek munkabeszüntetési (sztrájk) joguk nincs, tehát — ha bármiféle viszály, vagy érdekellentét támad a munkaadókka! (ezúttal a várossal) — csupán a döntőbíró határozhat felettük. Bár erre törvényes intézkedés van, egyes városi szervek mégis megkísérlik — állítja az emlékirat — hogy elbocsátással való fenyegetés mellett rábírák az érdekelteket arra, hogy ne éljenek a döntőbírói jogukkal.

A városi kéményseprők a királyi helytartó hozzájárását kérik ez állapot megszüntetésére.

A szövetkezeti eszme lelkes ünnepe volt a negyven éves aradi iparosbank évi közgyűlése

Hilyer Mihály és Vandracsak Ignác igazgatósági tagokat, valamint a felügyelő-bizottságot újra megválasztották. — A százhusztagu propaganda-bizottság névsora. — Kun József lelkes beszéde a szövetkezeti mozgalom jövőjéről.

Az eljövendő időkben a szövetkezeti gondolat fogja kormányozni a világ gazdasági életét, — mondotta Reinhart Gyula elnök

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg nagy érdeklődés mellett az Iparos Kulturház nagytermében negyvenedik évi jubiláris közgyűlést az „Ipar és Kereskedelem” hitel- és takarékszövetkezet. A közgyűlésen Reinhart Gyula igazgatósági elnök elnökelt, aki megnyitó beszédében többek között ezeket mondotta:

— Ünnepi közgyűlésre jöttünk össze. Ez a negyvenedik közgyűlésünk, tehát több, mint egy emberöltő óta működik az aradi iparosok hitel-szövetkezte. Ez idő alatt megmutatta a szövetkezet igazgatósága és felügyelő-bizottsága, hogy mire képes az intézet, amelyet megteremtettünk és meg is fogjuk tartani abban a hitben, hogy mindenkor meg fogunk felelni a ránk váró nagy feladatoknak.

A közgyűlés megnyitása után Szántó Mihály olvasta fel az igazgatóság jelentését, amely utal arra, hogy az elmúlt üzletév két súlyos gazdasági megrázkódtatásról számol be.

Az 1939 évi március és szeptemberi gazdasági válságok élénken éreztették befolyásukat a szövetkezetre is, amely márciusban a betétek nagyobb mérvű elvonásában és szeptemberben a hitelek beszüntetésében nyilvánult meg.

Ez utóbbi visszaesést képezett a készpénzgazdálkodás felé, amit meg súlyosabbá tett az áruk rohamos emelkedése. A szövetkezet igazgatósága mindent elkövetett, hogy a nehéz időkben is a rendelkezésére álló tőkékkel kielégítse tagjai hitel igényét. Az igazgatóság ebbeli fáradozását igazolja az is, hogy módjuk volt a tagoknak

az elmúlt év folyamán 13 millió 600 ezer lei új kölcsönt folyósítani.

A jelentés ezután röviden ismertette a szövetkezet történetét, amely szerint 1899-ben 143 taggal alakult meg az „Ipar és Kereskedelem”, jelenlegi taglétszáma 1409. Tekintve, hogy az iparosoknak családjaik és alkalmazottaik vannak, a jelenlegi taglétszám mellett

legalább tízezer lélekre tehető a szövetkezet érdekeltjeinek száma.

Az alapító tagok közül még tizenöten vannak életben. Névsoruk a következő: Czeiler István, Fock Gábor, Jakabffy István, Kohn Jakab, Krämer János, Papay Lajos, Kalmár József, Répássy Pál, Reinhart Gyula, Fischer Armin, Schaeffer Richard, Tabakovits Emil, Wild Ferenc, Braun Samu és Hilyer Mihály.

Az utolsó tíz évben a szövetkezet pénzügyi forgalma 2 milliárd 980 millió 503 ezer 621 leit tett ki. Az összeforgalom a tíz év folyamán az előbbi összegnél lényegesen magasabbra rugott, mert 7 milliárd 349 millió 714 ezer 154 leit mutat. A szövetkezeti tagok által befizetett üzlet-résztőke az 1939 év végén 6 millió 680 ezer 985 lei volt. A mérleg 204 ezer 12 leit tüntet fel tiszta nyereségként, amelyből

3 százalékat fordítanak az üzletrészek osztalékára.

Az igazgatósági jelentés ezután így folytatja:

— Öröndetes tény volt áruhitelosztályunk fellendülése, de a szeptemberi hitelválsággal kapcsolatban, amidőn kereskedőinknek a gyárak hitelüket felmondották és a meginduló drágulás, valamint az árúk nehezebb beszerzése súlyos gondokat okozott. Gondoskodtunk így, hogy csak a legmegbízhatóbb vevőknek nyújtsa a hitelleket, ami által elértük, hogy zavartalanul fizethettük ki a havi esedékeket, viszont az eladó kereskedőknek minden támogatást megadtunk, hogy áruhitel-osztályunk működése zavartalan legyen. Legfiatalabb üzletágunk, a sójövődéki elosztó 58 ezer 147 lei hasznót mutatott ki.

— Beszámolóinknak végére értünk és csak egy kívánságunk van, hogy

fogadják az igazgatóság jelentését olyan

megértéssel és szeretettel, mint amilyen önzetlen munkával, kitartó szorgalommal és pártatlan gondossággal igyekeztünk a belénk helyezett bizalomnak megfelelni és vezetni a szövetkezet ügyeit az immár négy évtizede bevált módon.

Az igazgatósági jelentés és az ezt követő felügyelő-bizottsági jelentés elfogadása után következett a nyereség- és veszteség-számla megállapítása, majd Gabos Jenő dr. ügyész felolvasta a jövő évi költségvetést, amelyet ugyancsak egyhangúan tett magáévá a közgyűlés.

Hilyer Mihály és Vandracsak Ignác igazgatósági tagok mandátuma lejárt, újabb három évre ismét őket választották meg. A felügyelő-bizottságot egy évi időtartamra teljes egészében újraválasztották. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: Ungurean Béla elnök, Fibinger Izidor és Bloch Károly tagok, Menczer Gyula, Riedl Ödön és Sztojka Kálmán póttagok.

Ugyancsak egyhangulag választotta meg a közgyűlés az új szövetkezeti törvény szerinti százhusztagu propaganda-bizottságot, amelynek tagjai Arad iparoságának színe-javából kerültek ki. A névsort az alábbiakban közöljük:

Ablonczy József, Aufricht Sándor, Baranyi Ferenc, Bauer Miklós, Baritz Mátys, Bene C. Emil, Berkovits Dániel, Berecz János, Bloch Lajos, Boanca Izidor, Bozsik Ernő, Borsos Szabó Zsigmond, Faller Gyula, Braun Samu, Bittenbinder Konrad, Calvasino Enrico, Czernóczky Imre, ifj. Csiszter Kálmán, Curticean Stefan, Csatlós István, Dési Károly, Dein Miklós, Dittich Albert, Distá Vasile, Dózsa Bertalan, Dukász Lajos, Dömötör László, Engelhardt Ferenc, Eipert Fidél, Faggyas Antal, Fischer Mór, Fodor József, Foch Gábor, Friedmann Emil, Füresy Márton, Göllner Antal, Garai István, Grész Gyula, Grünbaum Mór, Gyurik Gyula, Gáspár Árpád, Hammauer Mihály, Hegedűs József, Herschkovits Armin, Hilyer János, Holló Zoltán, Horváth Balázs, Horváth József, Hozspodár Miklós, Illés István, Jakabffy István, Jakobi Gyula, Jahoda Béla, Jancsin Miklós, Jantó Béla, Juhász Imre, Kaiser Rudolf, Karel János, Kiss Ödön, Komlós Pál, Konkcsok Lajos, Koch Dávid, Kőszeghy Emil, Kamarovits József, Krón Lénárt, Kun József, Leipnicker András, Lovasberényi Árpád, Márian János, Málka Henrik, Maltry Mátyás, Lickó László, Matekovits László, Menczer Oszkár, Maurer Ferenc, Molnár István, Muzsai József, Nagy János, Nagy Károly, Nagy Imre, Návrádi Pál, Ordelt László, Panker Viktor, Pálkás Kálmán, Petőfi Demeter, Perweiler Lőrincz, Pintér Viktor, Popper Ignác, Rácz Emil, Róth József, Ring István, Ritók Imre, Schmidt Miklós, Schwartz Árpád, Stiaszny József, Szabó József, Szász Pál, Szablóczky Kálmán, Székely Béla, Szentgyörgyi Emil, Szilágyi I. Dezső, Szirbusz Vazil, Szobotha Ferdinand, Szócs János, Sztojka Kálmán, Tatu Lazar, Tyrity Milan, Uzsora István, Vajda Béla, Vincze Ágoston, Virág Kálmán, Wild Ferenc, Goldmann Sándor, Weiss Siegfried, Wolff András, Wolff Gyula, Weiss Arnold, Zombory Gyula, Zsedely István.

A propaganda-bizottság tagjainak megválasztása után Reinhart Gyula elnök emelkedett szólásra. Kedves közvetlenséggel állapította meg, hogy fontosabb indítvány nem érkezett az igazgatósághoz, mindössze egy indítvány tört be, amely azt javasolta, hogy a Hitelszövetkezet a már hagyománnyá vált régi szokás szerint vendégelje meg a közgyűlésen megjelent tagokat egy pohár sörrel és lángossal. Reinhart Gyula pártolással terjesztette elő ezt az indítványt, de azzal a pótlással töltötte meg, hogy a közgyűlésen megjelent szövetkezeti tagok mindegyike, aki a szeretet-vendégségen részt vesz, jegyezzen egy-egy ezer leies részjegyet.

— Drága sör! — hangzik egy megjegyzés, amit élénk derűtességgel honorálnak a tagok. Ezután kezdetét vette a részjegy-jegyzés amely igen szép eredménnyel végződött.

Kun József szövetkezeti tag lelkes felszólalása komoly eseménye volt az Aradi Iparosok Hitelszövetkezte negyvenéves jubiláris közgyűlésének. A felszólaló előbb a szövetkezet negyvenéves iparos- és emberbaráti működését méltatta, majd hangsúlyozta, hogy a tulajdonképpeni komoly munka nem a multban ment végbe, hanem előttünk áll. Most, hogy már nem kísérletezünk, hanem komoly eredményekre tekinthetünk vissza, kötelességünknek kell éreznünk, hogy jelentékeny mértékben fokozzuk az eddig elért sikereket. Nincsenek, mert nem lehetnek rossz viszonyok, amikor a mi szövetkezetünkéről van szó. Egyedül tőlünk függ, hogy amit magunk elé céllul kitűztünk, azt meg is valósítsuk. Egy emberként kell a szövetkezet céljainak megvalósítása tekintetében Arad iparoságának a mi bankunk mögé állani. Minden eszközt meg kell ragadnunk, hogy a sikert kiereszsoljuk. Csak olyan kereskedőtől vásároljon a szövetkezet valamennyi iparos-tagja, aki részjegyet jegyez az iparos szövetkezetnél. Érezze kötelességének minden egyes aradi iparos, hogy nemcsak akkor kell a szövetkezetre gondolnia, amikor pénzre van szüksége, hanem akkor is, amikor rendelkezik némi tőkével. Egyedül így tehetjük állandóvá és erőteljessé a szövetkezet hitelnyújtási működését. Lelekednünk kell, ha elgondoljuk, hogy milyen óriási lehetőségek nyílnak meg előttünk. Románia Kanaán, ahol minden van és csak az ország lakosságától függ, hogy soha nem látott jólét legyen ebben az országban. Nekünk iparosoknak az a feladatunk, hogy mindent elkövessünk az ország kivételének jelentős átalakítása érdekében. Nekünk kell gondoskodnunk arról, hogy ne nyersanyagot vigyenek ki az országból, hanem iparcikkeket, vagy legrosszabb esetben félkészgyártmányokat, ami óriási többlet a kivitel jövedelmének értéke szempontjából. Hogy ez a célkitűzés valóra váljon, annak érdekében igen sokat tehetnek a szövetkezetek és abban nem kis szerepet kell játszani az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének.

Beszéde végén Kun József lelkes szavakkal méltatta azt a komoly és szakszerű tevékenységet, amit a szövetkezet tisztviselői kára az üzletév folyamán kifejtett. Javasolta, szavazzon a közgyűlés a szorgalmas tisztviselői karnak jegyzőkönyvi köszönetet.

Kun József beszédét lelkes tapsal fogadták, a jegyzőkönyvi köszönetet megszavazták, majd Reinhart Gyula elnök mondott tartalmas záróbeszédet.

— Az általános fogalomzavarban, amely az utóbbi két évtized folyamán az egész világ gazdasági életében észlelhető, — mondotta Reinhart Gyula, — józan ember előtt egyre világosabbá válik, hogy a világ elkövetkező gazdasági rendje, amely a keserves küzdelmek után meghozza végre a kibontakozást, a szövetkezeti rendszer alapján alakul ki. Mi, akik a mai ünnepi közgyűlésen negyvenedik esztendőjűt jubiláljuk a magunk szövetkezeti tevékenységének, nyugodtan állíthatjuk, hogy ismerjük a szövetkezeti életet, ismerjük annak hatalmas előnyeit és az egész világot átfogó felbecsülhetetlenül áldásos gazdasági jelentőségét. Eppen, mert tudjuk, mit jelent a szövetkezeti élet, minden erőnket megfeszítve dolgozunk is kell érte. A magunk eddig elért eredményeire támaszkodva, alapos előkészítő munkát kell végeznünk, mert amikor eljön a szövetkezeti rendszer jövőbeli uralmának nagy kibontakozása, a mi intézményünk is azok között lesz, amelyek az eljövendő gazdasági élet és az eljövendő boldogabb idők alaptényezői lesznek.

A szünni nem akaró ünnepléssel fogadott előző záróbeszéd után meleg családi hangulatban a késő déli órákig maradtak együtt a közgyűlésen megjelent tagok, lelkesen méltatva azt az áldásos tevékenységet, amelyet a szövetkezet az aradi iparoság érdekében még a mai nehéz viszonyok között is hathatós eredmények mellett kifejt.

NEM KÖTELEZHETŐ A MÉSZÁROS ADOBIZONYLATANAK KIFUGGESZTÉSÉRE, MUTÁN ADÓJÁT NEM ÉVI KIVETÉS ALAPJÁN FIZETI

Több kolozsvári mézárasmesternél az árdárgáltat törvény alapján jegyzőkönyvet vettek fel többek között amiatt, hogy az üzlethelyiségben nem volt kifüggesztve az adóhivatal bizonylata a cég által fizendő adóra vonatkozólag. A jegyzőkönyv alapján a járásbíróság kiróta a büntetést. Fellebbezés folytán a törvényszék törölte az emiatt kirótt büntetést, minthogy a mézárós igazolta, hogy az adót nem évi kivetés alapján, hanem az általa vágott állatok száma szerint fizeti.

A PÓTBÉLYEGEK MEGSEMISÍTÉSE A VALTOKON

Egy február hetedik rendeletétörvény szerint a váltókra alkalmazott pótbélyegek (kiegészítő illeték) megsemmisítése csak úgy lehetséges, ha a bélyegekre a kibocsátás helyét és keltét ráírják. A pénzügyminiszter most adta ki az ezzel kapcsolatos végrehajtási utasítást, amely a különleges esetekről intézkedik. Így a végrehajtási utasítás szerint az olyan esetekben, amidőn csak egy bélyeget ragasztottak fel, amelyre csak a hely ráírása fért rá, a bélyegre ismét ráírandó úgy a hely, mint a kelet. Nem képez kihágást az sem, ha a bélyeget a kibocsátás után ragasztják fel, azonban a megsemmisítésnek — a fenti módon — a lejárát előtt kell történnie.

PRECIZ VALASZ

— Papa, mi az a konferencia?
— Az egy olyan összejövetel, ahol bácsik megbeszélnek, hogy legközelebb mikor jönnek megint össze.

Még mindig nem vette birtokába
a szalontai iparosság az Iparos Otthon
illetéktelenül lefoglalt ingóságait.

Az annak idején felosztott nagyszalontai ipartestület székházában talált ingóságok kivétel nélkül a helybeli Iparos Otthon tulajdonát képezik. Ezeket az ingóságokat a munkakamara likvidáló bizottsága, mint az ipartestület vagyonát lefoglalta. A jogiszemélyiséggel rendelkező Iparos Otthon vezetősége igényperrel támadta meg a likvidáló bizottság ténykedését. A nagyváradi törvényszék intézkedésére a szalontai járásbíró most folytatódó tanukihallgatást eszközölt annak megállapítása végett, hogy az Iparos Otthonban talált ingóságok tényleg az Iparos Otthon tulajdonát képezik-e. Erre a folytatódó tanukihallgatásra beidézték Kiss Mihályt, Hunyadi Gézá, Adler Lajost, Benczik Ferencet, Bajó Ferencet és Varró Istvánt.

A járásbíró a felvett jegyzőkönyvet megküldi a nagyváradi törvényszékhez, amely az ügyben ítéletet hoz.

BOLDOG BABA

— Mondd fiacskám, nálatok beszél már a kisbaba?
— Miért beszélne? Nincs rá semmi szüksége. Elég, ha elordítja magát, máris megkap mindent.

APRILIS 1-TŐL EMELKEDIK A BÉLYEG-ILLETÉK

A bélyegilletékek jövedelmét 17.6 százalékkal emeléssel vette fel az állami költségvetésbe a pénzügyminisztérium. A bélyegilletékeket általában véve 20 százalékkal növelték. A számlabélyegilletéket az eddigi 4 ezrelékről 5 ezrelékre emelték. A nemzeti repülőalap javára szolgáló pótdadót a következő arányban emelték fel: A mezőgazdasági pótdó az eddigi 4 százalék helyett 8 százalék lesz; a régi házak pótdója 2 százalék helyett 8 százalék; az új házak repülő-pótdóját 2 százalékról 6 százalékra növelték; az ingó értékek (mobiliár) pótdója 4 százalék helyett 7 százalék; a 30.000 leit meghaladó havifizetések pótdója 2 százalék helyett 4 százalék; a szabadfoglalkozásuk repülő-pótdója ez eddigi 4 százalék helyett 6 százalék lesz.

OH

— Miért járki mostanában mindig magányosan, doktor úr?
— Nemrég megnősültem.

NEM FIZETNEK KÖZMUNKADÓT A HADBA-VONULT CSALÁDFENNTARTÓK

Hetekkel ezelőtt munkásküldöttség kereste fel Marosvásárhely város vezetését a hadbavonult családok közmunkamegváltási adója érdekében. A küldöttség előadta, hogy a katonailag összpontosított családfenntartók itthon maradt családtagjai nem tudják az évi ötnapos kötelező közmunka pénzbeli ellenértékét, 350 leit megfizetni és kérték a város vezetését, hogy járjon közben az illetékes feltesse hatóságoknál a közmunka ellenértékének engedése érdekében. A város vezetősége méltányolta a küldöttség kérését és azt a marosi tartományi kormányzás elé terjesztette. Most megérkezett a kormányzásnak a városhoz intézett leirata, amely arról intézkedik, hogy az összpontosított családfenntartók családtagjai egyelőre nem kötelesek lefizetni a közmunkamegváltási adót.

Milyen arányu lesz az adóemelés?

Az egyenes-adókat 20 százalékos emeléssel vitelvezik át az új költségvetési évre. A supra-cota adót 10 százalékkal növeléssel írják át. A beépített ingatlanok adójának átvitelzése is 20 százalékos emeléssel történik.

Itt írjuk meg, hogy a forgalmi illetékek módosításával kapcsolatban a benzint, motorinát és cementet 4 százalékos illeték helyett 6 százalékos illeték alá vonták. A pakura, a villanyáram, — beleértve az ipari áramot is, — a földgáz, kőolaj, kőszén és szén forgalmi adója az eddigi 1.5 százalékkal helyett 4 százalékkal lesz. A nyersolaj forgalmi adója 1.5 százalékkal. A cement fogyasztási adóját különként 20 banival emelték.

Kik számitanak iparosnak?

A temesvári kereskedelmi és iparkamara azzal a kérelemmel fordult a kamarák országos szövetségéhez, tudja meg a nemzetgazdasági minisztériumtól, hogy a március 4-iki új árelenőrzési törvény kit ért „iparos” megjelölés alatt és mi az „ipar” meghatározása. A munkatörvény 151-ik szakasza szerint ugyanis iparos az, aki tíz alkalmazottal,

vagy húsz lőerővel dolgozik. A kartell törvény szerint viszont gyárnak az tekintendő, amely az említett munkaerőnél többel dolgozik. Az új árelenőrzési törvényben foglaltak helyes magyarázása érdekében kérte a temesvári kamara az iparos és ipar pontos körvonalazását.

Jorga professzor cikke az irányított gazdasági politikáról

„Neamul Românese”, Iorga professzor írja:
Egy német gondolkodó leckét ad arról: — hogyan kell azokat a „geopolitikai” kérdéseket megoldani, melyekből az „életér” fogalma született. Igen egyszerű ez a szent forma. Ha „másodrendű földművelő” ország vagy, meg kell hajolni az ipari állam előtt, mely éhes és „élet-terébe” helyezett. Ebből nem lehet kilépni, iparüzemeket nem szabad létesíteni, ami megmaradt, azt is be kell zárni, az országos termelést pedig természetesen idegen ellenőrzés alá kell helyezni. Gazdasági politika

ez? Oh, nem. „Politikai annexió” egyszerű álcázásról van szó. Nincs művelt ember, aki be nem látna, hogy ilyen körülmények között teljes függetlenségről nem lehet beszélni. Az államok között lehetnek különbségek, de ezt tévedés lenne törvénybe iktatni és a szabályt alkalmazni. Csak erkölcsi fölényről lehet szó és az igazi alsóbbrendűséget éppen az jelenti, mikor leigázás céljára használják a pillanatnyi gazdasági fölényből származó múlt szerencsét.

MILYEN LESZ AZ AGGLEGÉNY-ADÓ?

Az aggregények adóját az új költségvetési évben, április 1-től kezdődően „progresszív” alapon vetik ki, tehát az adó a jövedelemmel arányosan fog emelkedni. Az adókvetés kulcsa a következő lesz: Mezőgazdasági jövedelem után a rendes 2 százalék helyett 10 százalék, a beépített ingatlanok tulajdonosainál az adókulcs 2 százalék helyett 12 százalék, az ingó jövedelmek után 3 százalék helyett 15 százalék, a kereskedelmi és ipari jövedelmek után 1 százalék helyett 10 százalék, fizetéseknek 1 százalék helyett 10 százalék, az alkalmi jövedelmek után 5 százalék helyett 15 százalék. Az aggregények létminimumának minősítendő jövedelmek után aggregényadót nem szednek, míg a katonai szolgálatot teljesítő aggregények adóját mérsékelik.

ÚJ VEZETŐSÉG AZ ARADI MUNKAKAMARA ELÉN

Az aradi munkafelügyelőségre rendelkezés érkezett, amelynek értelmében a minisztérium az aradi munkakamara élére új átmeneti bizottságot nevez ki. Az új átmeneti bizottság tagjai a következők: Munkástagozat: Vostinar Gheorghe, Zopota Ioan, Mihuti Gheorghe. Magántisztviselő tagozat: Popescu Aurel, Spáth Antal, Gui Teodor. Kisiparos tagozat: Tulbure Ioachim, Lazar Tatu és Böszörményi Benedek. Az átmeneti bizottság elnöki tiszttségének betöltésével a minisztérium Vostinar Gheorghe bízta meg.

CSAK AZ ÖTVEN KILÓNAL NAGYOBB SÜLYU CSOMAGOK UTÁN FIZETENDŐ ÁLLAMI TEHER-AUTOKON AZ UTILLETEK

A CFR vezérigazgatósága közli, hogy az 50 kgr.-nál nagyobb súlyu olyan szállítmányok után, amelyeket a CFR autokamionjai szállítanak csomagszállítólevéllel mellet és amely szállítmányokat később az út egész tartamára vagy egy részére rapid tehervonatoknak adnak át, le kell fizetni a tonnánkénti 5 lei forgalmi illetéket (taxa de circulatie) és ezenkívül még a nemzeti utak kijavításának alapjára az 5 lei útilletéket. Ez a két illeték csak az 50 kgr.-nál nagyobb súlyu szállítmányok után jár tonnánként vagy vagy ezen felül a tonnák töredékai után.

A timis tartományi női és férfi fodrászipar egységesítése

A borbély- és fodrászmesterek ipari munkaadó céhe, amely a királyi helytartóság egész területére megalakult, most tartotta évi rendes közgyűlését Ilincea Petru elnöke alatt. Röviden vázolta az elnök a vezetőség működését az elmúlt évben. Szólt a szervezkedés munkájáról, amelynek eredményeképpen a céheknek ma már Aradon, Lugojon, Devan és Lipovan fiókja van, legközelebb pedig megkezdte működését a jimboli fiókja is.

Just János titkár évi jelentéséből kitűnik, hogy a borbélyiparosok céhe volt az első, amely megkapta a jogi személyiséget. A régebbi szervezet előkészítette a céhalakulás útját és azóta a céh vezetősége ismételt eljárt a tagok érdekében a betegséggel szemben, a munkakamaránál, de a minisztériumban is, amikor közös szakmai kérdésekről van szó.

A közgyűlés az évi jelentés kapcsán jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Ilincea elnöknek, aki fáradságtalan odaadással buzgólkodik a szakma érdekeinek védelmében. Az elnök indítványára köszönetet mondtak a vezetőség minden tagjának. A zárszámadások és az új költségvetés elfogadása után ellenőröknek egy évre megválasztották Schütz Miklóst, Pliesz Benedeket, Inisel Iont, Károly Józsefet és Nedici Liviu hitess könyvszakértőt.

Kimondta még a közgyűlés, hogy kérni fogja a minisztériumtól a férfi és női fodrászipar egységesítését, valamint a külön képesítés eltörlését. Jövőhagyták Sztamorean Nicolae lippai fiókfőnök és Glizori Stefan devai fiókfőnök megválasztását a közgyűlés választmányába.

A CÉHEK VEZETŐSÉGI ÜLÉSEIHEZ A BANSÁGBAN NEM KELL ELŐZETES ENGEDÉLY

A céheket érdeklő rendelkezés érkezett az elmúlt hét folyamán a temesi királyi széktartóságtól. A rendelet közölte a céhekkel, hogy a jövőben a céhek vezetőségi üléseinek megtartására nem kell a rendőrségtől előzetes engedélyt kérni, azonban a tervezett ülések helyét és időpontját közölni kell a rendőrséggel, hogy annak tudomása legyen az ülés megtartásáról.

A széke'vudvarhelyi Polgári Önképző Egyesület tisztújító közgyűlése

Most tartotta meg 43-ik évi közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett a széke'vudvarhelyi Polgári Önképző Egyesület Csiky Albert elnöklése mellett. Az egyesület, amelynek 522 tagja van, külön temetkezési alapot is tart fenn 804 taggal. Az élénk társadalmi és kulturális szerepkört betöltő intézmény mostani közgyűlése keretében tisztújítás is volt, amelynek rendjén egyhangu szavazással a következő tisztikart választották:

Elnökségi tagok: Elnök: Csiky Albert. Társelnök: Biró Lajos. Alelnök Gyarmathy István. Alelnök: Kerestély Gyula. Titkár: Gyermes Mihály. Jogtanácsos: Gönczy Gábor dr. Jegyző: Horváth András. Aljegyző: Hajdu Árpád. Pénztáros: Szabó Ödön. Segédpenztáros: Verestői Ferenc. Könyvtáros: Kárpó Lajos. Segédkönyvtárosok: Pálffy Géza és Balassy Ernő. Gazda: György Viktor. Ellenőr: ifj. Nagy Dénes. Ellenőr: Kovács Jakab. Ifjúsági elnök: Bartók Lajos. Háznagy: Szőke István.

A választmányba a következőket választották: Ambrus Mihály, Bardócz József, Bálint Gábor, Bányai János, Biró Sándor, Blájer Balázs, Bodrogi Balázs, Bordi Sándor, Fülöp Dénes, Hermann Ottó, id. Kassay F. Dénes, Kádbó József, Kelemen Lajos, Kerekes Árpád, Kovács István fényképész, Kovács László, ifj. Lőrincz László, Mihályi Béla, Moór János, Papp Dezső, Pluhár Gábor, Potor Gergely, Sándor Dénes Gusztó, Szabó Gyula, Török Mózes, Varga Béla, Váró György dr., Verestői Lajos, Voszka István dr., Sigmond József unitárius lelkész, Péter Áron cipész, Metz Balázs csizmadia, Lakatos Tivadar nyugdíjas. Pótagok: Vizi Géza, Borbély János.

KITÜNŐ SZER

— Ezzel a folttisztítóval mindent eltávolíthat, nagyságos asszonyom.
— Nagyszerű! Őnt is?

MIÉRT JAR A JUTALEK AZ INGATLAN-ÜGYNÖKNEK?

Érdekes per indult a kolozsvári járásbírósa előtt. Egy kolozsvári ingatlanügynök megbízást kapott egy helyi ingatlan tulajdonostól, hogy 1939 október 31-ig adja el ingatlanát általa megálapított irón. Az ügynök az ingatlant megmutatta egyik vevőjének, aki azonban az ingatlant nem vette meg. Néhány nappal október 31-ike után ugyanezen vevő megvásárolta a kérdéses ingatlant és a szerződés bekezdése után az ügynök kérte úgy a vevőtől, mint az eladótól a törvényes közvetítési járulékát, amit azok azzal tagadtak meg, hogy az ügynöknek megbízatása október 31-én lejárt, míg a vétel, illetve eladás ezen terminus után jött létre. Az ügynök hivatkozva arra, hogy az ő megbízatása abban áll, hogy a feleket összehozza, ami meg is történt, pert indított a helyi járásbírósa előtt úgy a vevő, mint az eladó ellen, eladási járulékának megítéléséért.

REZIGNACIO

— Lásd, mondja a bíró, — a felesége kész önnak kezét nyújtani kiengesztelődése jeléül. Mit szól hozzá?
— Belenyugsom a büntetésbe!

A NAGYVÁRADAI ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ SÉRELMEZIK A VÁROS ÚJ PÉNZÜGYI SZABÁLYRENDELETÉT

A nagyváradi építőiparosok céhének küldött-sége Fintar István elnök vezetésével megjelent Chirila Augustin polgármesternél, akit arra kértek, hogy a város új pénzügyi szabályrendeletének rájuk nézve sérelmes részét az általuk beadott emlékirat alapján módosítsa. A szabályrendelet sérelmezte részre ugyanis úgy intézkedik, hogy az új építkezésekre vonatkozó engedély kiadása előtt az építendő vagy az építési vállalkozó köteles bizonyos összeget letenni annak a biztonságára, hogy a fuvarosok, akik az építkezéshez az anyagot szállítják, nem fogják megrongálni a város útjainak burkolatát. Különösképpen sérelmezik azt az intézkedést, amely megszabja a leendő biztosíték legalacsonyabb összegét, ami az építkezési engedély illetékének háromszorosa. A biztosíték legmagasabb összege viszont nincs megállapítva. A polgármester megígérte a küldöttségnek, hogy az átadott emlékiratot jóindulattal tanulmányozni fogja.

Iparvállalatok egészségügyi ellenőrzése

Az egészségügyi minisztérium rendelkezést bocsátott ki az iparvállalatok egészségügyi ellenőrzéséről és azok egészségügyi helyzetének szabályozásáról. A rendelet intézkedései a következők:

1. A kereskedelmi és iparvállalatok az egészségügyi törvény értelmében egészségügyi működési engedéllyel kell rendelkezzenek, melyeket a helyi egészségügyi bizottság ad ki.

2. Abban az esetben, ha a vállalat helyiséget változtat, vagy a tulajdonos változik, avagy a helyiség rendeltetését megváltoztatják, bármilyen átalakítást eszközölnek, új egészségügyi engedélyt kell kérni.

3. Minden egyes engedélyért illeték fizetendő, amely 100 lei és 60.000 lei között változik, a vállalat fontosságával és nagyságával arányban.

4. Mindaddig, amíg nem áll helyre a normális gazdasági helyzet, azon vállalatok esetén, amelyek meg nem engedett körzetekben vannak, a vállala-

tok feltételes működési engedélyt kapnak, amelynek az új tulajdonosnak azon nyilatkozatát kell csatolni, hogy mihelyt a gazdasági viszonyok ezt megengedik, vállalatukat olyan körzetbe helyezik át, ahol ezek működése elé akadály nem gördül.

5. Olyan esetekben, amikor valamely vállalat az egészségügyi szabályok be nem tartása miatt rendelik el és ezen határozat ellen felfüggesztési kérelmet adnak be, ezen kérvények elintézését egy vegyes bizottság végzi el, amelynek tagjai a következők: a megyei prefektus, (városi ügyek esetében a polgármester), a megyei főorvos (a városi főorvos), valamint a kereskedelmi és Iparkamara megbízottja. Az említett bizottság a felfüggesztési iránti kérvény beadásától számított két napon belül hozza meg határozatát, amely azonnal végrehajtható és amelyet csak később kell utólagos megerősítés végett az egészségügyi bizottság elé terjeszteni.

Komoly és eredményes munkáról számolt be a nagyenyedi Iparos Önképzőkör közgyűlése

Most tartotta rendes évi közgyűlését a félszázados multia visszatekintő nagyenyedi magyar Iparos Önképzőkör.

A kör dalárdájának művészi előadásában elhangzott Királyhimnusz után Paulini Róbert elnök megnyitó szavai következtek, melynek keretében rövid beszámolót is adott a kör kebelében létesült temetkezési segélyegylet múltévi ténykedéséről. Ez az egylet az elmúlt esztendő alatt 8 halálesetnél összesen 40.000 leit osztott ki segélyként.

Ezután Csipkés József főtitkár jelentése következett. A beszámoló időrendi sorrendben elevenítette meg a kör elmúlt évi ténykedését. Megállapíthatuk a tartalmas jelentésből, hogy Paulini elnök már egy év alatt is minden kezdeményezésével bebizonyította, hogy a közösségért mindig lehet eredményesen munkálkodni. Az elnök egy szép vándorkupát adományozott az Iparos Önképzőkörnek, melynek elnyeréséért fél évenként versenyre kelnek a teke-sportot űző helyi csapatok. Új olvasó és játéktérmet építettek. Ismeretterjesztő előadásokat tartottak az Iparostársadalom továbbképzése céljából. Műsoros estélyeket rendeztek, melyeknek jövedelméből a behívottak családtagjait s a város szegény gyermekeit segélyezték.

— A multibeszó esztendő tanulságait értékelve, tenünk kell az új év munkatervének megvalósításában is. Fokozottabb lendülettel kell dolgoznunk azonban, hogy jelenünket megalapozhassuk s jövő-

vönket biztosíthassuk — folytatja a főtitkár jelentése.

— Forrjon egygyé minden iparos-lelek a közös munkavállalásban, ne riadjunk vissza — ha kell — az áldozathozattól se s legyen célunk mindig a közösségért való áldáshoz, békés munkálkodás — fejezte be nagyhatású beszámolóját Csipkés főtitkár.

Az anyagiakkal való számotvetés után az új tisztikar megválasztása következett. A választás eredménye a következő:

Elnök: Paulini Róbert, alelnökök: Demeter Ákos és Paulini Ernő, főtitkár: Csipkés József, titkár Farkas Károly, pénztáros: Ince István, jegyző: ifj. Ménéssy Miklós, ellenőrök: Takács Lajos és id. Ács Lajos, gazda: Telár László.

Megkapó jelenet volt a közgyűlésnek az a mozanata, amikor az elnök a közösségi munkának egy igazi mintaképét mutatta be Gazdag Géza iparos-tag személyében, aki 40 éve tagja az egyesületnek s ez alatt az idő alatt sohasem szünt meg szerezni lehetőségei közt állandóan anyagi támogatást is nyújtani a körnek s minden téren fáradhatatlan munkásságával továbbfejlesztéséhez hozzájárulni. Erdemes elismerésszerű az Iparos Önképzőkör örökös díszelnökévé választotta a közgyűlés.

E gyűlést megelőzőleg a kör dalárda-alakulata tartott évi rendes közgyűlést Spangenberg Albert elnök elnöklése alatt.

Csak régi iparosok működhetnek a munkakamara ideiglenes irataival

A munkaügyi minisztérium a mesterkönyvek becserélésével, illetve az új mesterkönyvek, valamint munkakönyvek kiállításával kapcsolatban érdekes rendelkezést intézett az aradi munkakamara-hoz. Ebben a rendeletben a minisztérium közli, hogy sok iparos annak az ideiglenes bizonylatnak alapján folytatja mesterségét, amelyet a képesítési vizsgára való jelentkezés érdekében beadott kérvény alkalmával kapott. Ezek az ideiglenes bizonylatokon, amelyek azt igazolják, hogy az érdeelt annak idején kérte képesítési vizsgára való bocsátását, ez a megjegyzés is szerepel: „A szakma munkásként (illetve mesterként) való gyakorlásának jogával”. Abban az esetben, ha ez a megjegyzés olyan bizonylatokon szerepel, amelyeket a régi képesítési irataik becserélését kért iparosoknak adtak, a megjegyzés jogosnak tekintendő, mert hiszen egy régi iparos nem kényszeríthető arra, hogy működését mindaddig szüneteltesse, amíg a mesterkönyvek becserélési munkálatai véget nem érnek. Abban az esetben azonban, ha olyan személy kapja az ilyen megjegyzéssel kiegészített ideiglenes bizonylatot, aki első ízben kapott képesítési iratot, vagyis aki ed-

MODERN PARADICSOM

Hacsekő panaszok az urának:

— En nem tudom, de az utóbbi időben figyelmük, mintha egy kényes követne mindig az utcán.
— Megj már... biztosan az árnyékok!

dig képesítési igazolványokkal még nem rendelkezett, fenti megjegyzés alkalmazása meghaladja az ipartörvény intézkedéseit, de ellenkezik minden logikával is. Senki sem kaphat, még ideiglenes jelleggel sem bizonyos képesítést, amelynek elismerése végett előzetesen vizsgát kell tennie, olyan vizsgát, amelyen elbukhatik, vagy amelyre nem is engedik, mert nem felel meg az ipartörvény által megkövetelt összes feltételeknek. A fenti megjegyzéssel kiegészített bizonylatokon ilyen esetekben való kibocsátása könnyen oda vezethet, hogy maguk a munkakamara támogatják akarataikon kívül a kontárok. Mindezekre való tekintettel a minisztérium a következőket rendeli el: A fenti megjegyzést a munkakamara csak azokon a bizonylatokon alkalmazza, amelyeket képesítési okmányok becserélésére vonatkozó kérvények alapján adnak ki. Az olyan bizonylatokat, amelyek az ipar munkásként való gyakorlására adnak jogot, azoknak a munkásoknak adják ki, akik bemutatják munkakönyvüket és mesterré való bocsátásukat kéri. Ilyen esetekben tehát engedélyezhető a szakma gyakorlása, még ha a kérvényező vizsgára való bocsátásának kérvényezéséről is van szó. Az összes többi kérvényező részére a munkakamara a jövőben csak egy egyszerű bizonylatot adhatnak ki, amellyel csak azt igazolják, hogy a kérvényező milyen iratokat nyújtott be, anélkül azonban, hogy a kérvényezőnek megadnák a szakma gyakorlására vonatkozó jogot.

Angelescu miniszter az új árszabályozó törvényről

Az iparosok és kereskedők támogatását kérte az új törvény végrehajtásához

Szükség szerint revízió alá kerülnek az árak

A bucurestli kereskedelmi kamarában az érdekelteket ipari és kereskedelmi képviselők előtt és ennek a foglalkozási csoportnak a parlamenti képviselői előtt nagy beszédet mondott Angelescu nemzetgazdasági miniszter a termelést és a kereskedelmi árakat szabályozó március 4-iki törvényről.

— Eljöttem Önök közé — mondotta a miniszter — mert rendkívüli felelősséget viselek a válságon ugyanakkor, amikor az ipar és kereskedelem igaz érdekeit képviselem. Számot vetettem avval, mit kell tennem és a felelősséggel is, amellyel Önöknek tartozom. A törvény meg van és én nem vitázni, nem magyarázni jöttem ide. Önök mindannyian elolvasták, hiszen nagyon is közelről érdeklí Önök. Önök talán kevésbé érezhették át úgy, ahogy én, amikor a kormányzás minden gondja terhel, milyen kötelezettségek állanak előttünk, s miért nem pusztán negatív formában kívánjuk elintézni a felmerült kérdéseket, hanem építő módon akarjuk megoldani azokat. Az a meggyőződésem, hogy akárki Önök közül lett volna a helyemen, nem intézkedhetett volna másként az Önök érdekében sem.

A TÖRVÉNYT AZ EGYETEMES ÉRDEKEK KIVÁNTAK

— Mi volt a helyzet a törvény előtt? Gondoskodnunk kellett, hogy idején megakadályozzuk a társadalmi rend zavarait, amelyeken azután nehéz lenne urrá lenni. Amikor Önök a kész törvényt olvassák, gondolniuk kell arra, hogy a közvetlen érdekeken túl vannak egyetemes érdekek is, amelyekkel összhangba kell hozni saját osztályunk gazdasági tevékenységének az érdekeit. Én a legteljesebben ismerem és tudom a kereskedelmi és az ipari munka jelentőségét és értékét az ország fejlesztésében; ehhez mérten tudom hasznosnak és jelentősnek a kereskedők és iparosok osztályát, amelynek kijár minden megbedsülés és tisztelet.

— A helyzet az volt minden országban, ahol a termelő és dolgozó osztályok helyzetének összehangolása nem történt meg, hogy egyre élesebb ellentétek mutatkoztak. Mi megalkottuk a spekulatív törvényt bizonyos korlátozott számú árra. A termelő iparban azonban az volt a helyzet, hogy ennek egy része kartellekbe tartozott, amelyek a nemzetgazdasági miniszter ellenőrzése alatt állottak az árakululás szempontjából, viszont a kartellen kívül maradt ipar és a közszükségleti cikkeken kereskedelem teljesen ellenőrzés nélkül működött. A mezőgazdaság máig sem érte el az áraknak azt a felső plafonját, amely jogosultnak mondható. A dolgozók és a tisztviselők összes kateóriái egyáltalában nem csereáru tulajdonosok, ezekre nézve ki van zárva az árak emelhetése. Így az aránytalanság egyre súlyosabban mutatkozott meg.

A KÜLFÖLDI MÓDSZEREK

— Természetesen más államokban is ugyanez a helyzet mutatkozott. Mindenütt keresték a megoldást. Azt hiszem azonban, hogy nagyon szimplista módon, tisztán negatív, tiltó formákkal és büntetésekkel.

Itt a miniszter sok külföldi törvényhozás példáját idézte.

— En azt hiszem, — folytatta — hogy mi a nekünk megfelelő legjobb megoldást választottuk. A kiindulás: a termelés elősegítése. Amikor tehát az árakat ellenőrzés alá helyezzük, ugyanakkor meg erősíteni és támogatni igyekszünk az ipari termelést és a kereskedelmi tevékenységet és összhangba reméljük hozni az összes árakat. Nem vezetett, nem is vezethetett semmiféle ellenérzés a kereskedők és az iparosok ellen, hiszen ezeknek fokozottabb tevékenységére van szükség és az árak ellenőrzése vég eredményben az összhang létrehozásával ezek fejlesztését hozza létre.

— A kereskedelem árait megszabjuk, de vissza megyünk az eredetre és a gyáraknál vizsgáljuk és állapítjuk meg első helyen az ár alakulását. Nem maximális árakat szabunk tehát, hanem megállapítjuk az árak alakulását alapjaik szerint. A törvény akarja és gondoskodik is róla, hogy a termelőknek, a dolgozóknak illő haszna legyen. A termelésről a törvény elvárja a korlátozatlan további termelést, de ha ebben felsőbb hatalmak gátolnák, a minisztérium is segítségére áll. Nekünk a többi országokhoz képest eggyel több ha gondunk. Nekünk igen sok nyersanyagunkat kell külföldről behoznunk. Semmit el nem érünk egyszerű negatívummal, az árak maximálásával, legfeljebb tönkretennők gazdaságunkat. A gyapotot, vasat, gyapjút és sok más nyersanyagot csak nagy nehézséggel lehet ma beszerezni, természetes, hogy ezeknek az árai 10—15

naponként is változnak. Ezért rendelkezik az új törvény árszabásra vonatkozó 17-ik szakasza úgy, hogy a miniszter meghatározott időre és helyre állapítja meg az árakat. Valahányszor szükség van rá, a nemzetgazdasági miniszter mindig gondoskodni fog a viszonyoknak megfelelő árak új megállapításáról.

AZ EDDIGI ÁRAK RÖGZÍTÉSE

— Az árakat március 4-ikével megfőztük, ezeket feljebb emelni tilos. A cél ennél az volt, hogy megállapíthassuk a tényleges árakat, mert Bucurestiben tapasztaltuk, hogy az árak napról-napra változnak. Vagy azt a megoldást kellett volna választani, hogy az összes árúkat közszükségletivé nyilvánítsuk és a spekulatív törvény védelme alá helyezzük, vagy azt az utat kellett választanom, amelyet tényleg választottam, hogy ide jöjjenek Önök közé, segítségüket kérjem az én végtelen nehéz feladatomhoz az ország érdekében a szolgálatában. Az elképzelésem ez: amikor akárki is azt látná, hogy a március 4-iki árak mellett lehetetlen eladni, eljön a nemzetgazdasági minisztériumhoz, ahol külön bizottság foglalkozik az árak rendezésével. Az Önöktől vett információkat átvizsgálják és az árszabályozás állandóan folyamatban lesz. Az is megtörténhetik, hogy az egyes árakra nézve megállapítást nyer, hogy túlzottak voltak és akkor hivatalból gondoskodunk a revízióról. Az árváltozásokat közzélni fogjuk és mindenki a megszabott ipari és kereskedelmi, nagykereskedelmi vagy kicsinybeni árakon lesz köteles áruolni. A lényeg, aminek híve vagyok az, hogy

az árakat a legalaposabb kiszámítások alapján állapítsuk meg.

Azt elismerem, hogy ennek a végrehajtásához a minisztériumban komplikált szervezetre van szükség.

Adóleszállítás vagy törlés iránti kérvényeknél 0.60 százalékos illeték róvándó le

Az illeték az után az összeg után fizetendő, amelynek leszállítása vagy törlése a kérvényben szerepel.

Még az 1938 április 1-én életbe lépett bélyegtörvény-módosítás előírja, hogy az egyenesadóügyekben beadott felebbezésekre 27 lei bélyegyet kell felragasztani. Ettől a bélyegtől eltérően azonban 5000 lei értéken túl le kell róni a 0.60 százalékos proporcionális illetéket is, amely a bélyegtörvény 5-ik szakaszának első paragrafusa szerint általában a vagyoni tárgyu keresetknél és kérvényeknél van előírva.

Az adófelebbezésekre már le is rótták eddig is ezeket az illetékeket, habár hosszú ideig vitás volt, hogy adóügyekben, ahol a kereset értékét a felpepes nem jelöli meg, milyen összeg után kell felszámítani az illetéket?

A Központi Bélyegügyi Bizottság 1939 november 21-én kelt döntvényében még kiterjesztette a törvénynek ezt a rendelkezését, amennyiben kimondta, hogy nem csupán az adóügyekben benyújtott felebbezések, hanem a kivetett adók leszállítása vagy törlése tárgyában beadott kérvényekre is le kell róni a fentemlített illetékeket és pedig az első fokú adófelvitel hatóság által az állam részére megállapított adók összege után számítva — minthogy, mint a döntvény indoklása mondja, — semmiféle értelme nem volna annak, hogy az adó leszállítási vagy adótörlési kérvényeket más elbírálásban részesítsék, mint az adófelebbezéseket.

Ebből a döntvényből az is kitűnik, hogy az illetéket csakis az állam javára megállapított adók összege után, tehát kizárólag az elementáris és supracota adók után kell leróni és nem szabad figyelembe venni a nem az államot illető adók összegét, tehát a különböző adicóális adókat.

A 0.60 százalékos illetéket le kell azonban róni akkor is, amikor a miniszter felmentést ad az olyan bírságok megfizetése alól, amelyeket az adók pontos befizetésének elmulasztása miatt róttak ki, mert az adók pontos befizetésének elmulasztása az adótörvény rendelkezésein alapuló azt a védelmet állapítja meg, hogy az adófizetés az esedékességtől

ség, de ha Önök támogatnak, az eredmény nem lesz kétséges.

A BÜNTETŐ EIJARAS RÉSZLETEI

— A törvény megírásánál természetesen büntető rendelkezésekről is gondoskodni kellett. De óvakodtam attól, hogy a legtávolabbról is érinthesse a törvény szelleme a kereskedők és az iparosok polgári méltóságát. Gondoskodtam arról, hogy a bíróság, amely ítélkezik a legmagasabb szempontok szerint alakuljon és a kormányzóságokat megkerestem, hogy ugyanezt a szempontot tartsák szem előtt. A bíróság elnöke lehetőleg törvényszéki elnök, vagy táblabíró lesz. Minden kihágási jegyzőkönyvet előbb a kormányzóhoz, illetve Bucurestiben a nemzetgazdasági minisztériumhoz kell jóváhagyás végett felterjeszteni és csak az után kerülhet a bírósághoz. A cél az, hogy ezen közben módja legyen a terheltnek a bírósági eljárást megelőző eljárni a tények felvilágosítása végett. Ugyanigy a közigazgatási büntetéseket, amelyek kétségtelenül súlyosak, csak a minisztérium, sőt különösen súlyos esetekben csak a minisztertanács mondhatja ki és itt adva van a lehetőség, hogy megelőző magyarázatok, kál és igazolásokkal eleje vételessé esetleges tévedésen alapuló kellemetlenségeknek.

— Felteszem a kérdést itt Önök előtt, helyes megoldások útján jártam-e? Amióta a nemzetgazdasági minisztérium vezetője vagyok, jobban tudom mint bárki más, milyen nehézségeket kellett és kell Önöknek legyőzniük. Meg vagyok győződve, hogy a törvény helyes utakon jár. A termelést kell minden eszközzel fejleszteni és akkor gazdasági kérdéseink zavartalanul megoldhatók. Ez előtt nagy nehézségek állottak kivetelünk útjában. Most árúink versengő kereslet tárgya. Minden területen a lehető legnagyobb termelésre és kivetelre kell törekednünk és arra, hogy az árak idebent a lehető legigazságosabb összhangba kerüljenek. En evvel a törvénnyel ezt az összhangolást igyekszem megvalósítani. Kormány intézkedéseknél különböző formák lehetségesek: lehet megértéssel és együttműködéssel oldani meg a kérdéseket és lehet a kényszer negatív eszközével. En nem vagyok híve a kényszerparancsoknak, az összembükdésnek vagyok híve. Kölcsönösen támogatnunk kell egymást. En erre készen állok, Önökön a sor, hogy megértéssel mellem álljanak és akkor a törvény eredményes lesz.

kezdve nemcsak az adóval, hanem a bírsággal is tartozik.

Amennyiben a miniszter az ilyen bírságok megfizetése alól felmentést ad, ez tulajdonképpen a bírságok törlését jelenti, tehát teljesen azonos elbírálás alá esik adók törlésével, az erre irányuló kérelmet tehát ennek megfelelőleg kell illetékezni.

Ilyen esetekben az illetéket a törölni kért bírság összege után kell leróni, amely bírságot az adózóra a pontos fizetés elmulasztása miatt szabták ki.

Természetes azonban, hogy a pénzügyi amnesia esetén a fenti rendelkezések nem alkalmazandók, mert az amnesztiáról szóló törvény kifejezetten megengedi az adók bírságmentes kiegyenlítését.

Ezzel kapcsolatban felmerült az a kérdés, hogy milyen időtartamot kell figyelembe venni az illeték kiszámításánál?

Megállapítást nyert ugyanis, hogy egyes pénzügyigazgatóságok és adóhivatalok olyan esetekben, amikor az adózók az év folyamán kérik az adók törlését, az államot illető adók után leróvándó 0.60 százalékos az egész évre kivetett adók után számítják ki és követelik.

Az értelmezésnek ez a módja azonban téves és ellenkezik a törvénnyel.

Az ilyen esetekben ugyanis a proporcionális illetéket csakis az állami adó összegének azon része után kell felszámítani, melyre az adózó a törlést kéri, tehát, ha az adózó nem az egész évi adónak, hanem csak az év folyamán bizonyos időre szóló adónak törlését vagy leszállítását kívánja, az illeték csak olyan összeg után válik esedékessé, amely megfelel az állami adónak az illető időszakra vonatkozó részének.

A pénzügyminiszter most ebben az értelemben körrendeletet intézett az összes pénzügyi hatóságokhoz és utasította azokat, hogy miképpen hallják be az adók és bírság leszállítására, vagy törlésre irányuló kérelmek illetékeit.

Jogesetek a kisipar köréből

Nemcsak magának a szakminiszternek, hanem az államtitkári rangban levő helyettesének is jogában áll büntetéseket kiszabni a román elem alkalmazásáról szóló törvény rendelkezései értelmében.

A semmitőszék III-ik tagozatának 1284 1939 szám alatt hozott és az 551/1938 számú dossziében levő elvi határozata

A Forestia Feltrinelli céget azon a címen, hogy nem tartotta be a román elem alkalmazásáról szóló törvény előírásait, a vonatkozó törvény 8-ik szakasza alapján megbüntették. A rendelkezést Leon dr. államtitkár írta alá.

A büntetés ellen a fél közigazgatási perrel élt, kérve a bucaresti táblát, hogy a határozatot semmisítse meg. A határozat ugyanis, — fejtette ki fellebbezésében a cég, — törvénytelen, mert olyan szerv hozta azt meg, aki nem jogosult a határozat meghozatalára. A vonatkozó törvény szövege szerint ugyanis ezek a határozatok az illetékes miniszter hatáskörébe tartoznak. Mivel jelen határozatot nem a miniszter, hanem egy államtitkár írta alá, aki ebben a vonatkozásban illetéktelen, a határozat semmis.

Az illetékes minisztérium az előbbi érveléssel szemben arra hivatkozott, hogy a nemzetgazdasági miniszter, valamint a többi miniszterek is a minisztérium szervezéséről szóló 1929-ik évi törvény rendelkezései értelmében jogosultak maguk helyett helyettes, vagy megbízottat állítani, mert hiszen ha minden határozat csak akkor volna érvényes, ha maga a miniszter írja alá, fizikailag lehetetlenné válnék az egyes miniszterek részéről a temérdek aláírás elvégzése. Az említett törvény éppen azért adott lehetőséget arra, hogy az egyes miniszterek megfelelő és a törvényben megjelölt minőséggel és ranggal bíró helyettesek által elláthassák munkakörüket és ezáltal felszabaduljanak terhes munkájuk egy részétől.

A kérelmező cég nem fogadta el a minisztérium jogi védekezését arra való hivatkozással, hogy a törvény szövege a miniszter melletti határozat meghozatalára illetékesnek és mivel ez a törvény speciális törvény, szűk értelemben, tehát szószerint értelmezendő.

A semmitőszék helyt adott a nemzetgazdasági minisztérium védekezésének, annak határozatát törvényesnek jelentette ki és megsemmisítve a táblai határozatot, a kiszabott bírság helyességének egyébkénti megállapítása végett az íratokat új határozat meghozatala céljából visszaküldte a táblának.

A semmitőszéknek az volt ugyanis az álláspontja, hogy akkor, amikor a miniszter helyett egy államtitkár írta alá a határozatot, törvénysértés nem történt, mert a törvény nem kifejezetten a miniszter személyét említi meg ebben a vonatkozásban. Megemlíti ugyan a törvény, hogy az ilyen határozatok a miniszter által irandók alá, de nem kizárólagossággal olyan értelemben, hogy hatályon kívül helyezné az ilyen ügyekben a szakminiszternek azt a jogát, hogy a minisztériumok szervezéséről szóló rendelkezés szerint helyettes jelölhessen ki maga helyett. Amikor az államtitkár a fenti határozatot aláírta, mint a miniszter helyettese szerepelt és így az aláírás jogosan történt.

AZ ELHUNYT KERESKEDŐ CÉGET KÖTELESEK AZ ÖRÖKÖSÖK ISMÉT BEJEGYEZTETNI

A pénzügyminisztérium kebelében működő Központi Illetékügyi Bizottság a napokban a következő döntést hozta: Ha valamelyik egyéni cég tulajdonosa meghal és az örökösök az üzletet a régi keretekben folytatni akarják, úgy az elhunyt cége törlesztendő és az örökösök az új céget bejegyeztetni kötelesek. Hasonló a helyzet ama társas-cégeknél, ahol a társtulajdonos hal el és új társtulajdonosként valamely örökös lép be. Az ilyen esetekben a cégbejegyzési illetékek teljes összegükben megfizetendők. A Központi Illetékügyi Bizottság eme döntéséről értesítette a kamarák céghivatalait, valamint a pénzügyigazgatóságokat.

A munkásbiztosítási díj ott is fizetendő, ahol a betegségélyző nem tud eleget tenni vállalt kötelezettségének

A constantai Munkásbiztosító egy biztosított fél panaszára megsemmisítette azt a fizetési meghagyást, amely a felet 51 heti biztosítási járulék megfizetésre kötelezte. A pénztár figyelembe vette, a községi polgármester bizonyítványát, mely azt igazolta, hogy a fél nem dolgozott állandóan abban a szakmában, amely után meg volt adóztatva. Egyébként is a biztosítás nem lehetett érvényben, mert

a Munkásbiztosítónak nem is volt abban a községben diszpanzerje, ahol a fél lakott és így nem is volt képes a biztosítottat orvosi kezelésben és gyógyszer-ellátásban részesíteni.

A fellebbezési bizottsághoz beadott semmisségi panasz szerint az elsőfoku bíróság törvénysértést követett el akkor, amikor a járulékokat elengedte, holott a fél nem igazolta be, hogy csak az év egy részében dolgozik.

Az a körülmény, hogy a pénztárnak nincsen

diszpanzerje abban a községben, nem ok arra, hogy a biztosított tag a járulék fizetését megtagadja.

A fellebbezési bizottság megállapította, hogy a biztosítási törvény a biztosítási kötelezettséget nem teszi függővé attól a tényről, hogy orvosi szervezet tartson fenn abban a községben, ahol a biztosított fél lakik. Ez abból is kitűnik, mert a törvényhozó lehetőséget nyújt a biztosítottnak arra, hogy sürgős esetekben magánorvosok vagy magánkórházak segítségét vegye igénybe, amikor is a pénztár a törvényben előírt tartozásokat teljesíti.

Más részről a fél nem nyújtott ellenbizonyítékot arra nézve, hogy csak az évnél bizonyos részében dolgozott és így ez a tény nem volt megállapítható. Ennek alapján a fellebbezési hatóság megváltoztatta az elsőfoku határozatot és kimondotta a fél biztosítási kötelezettségét.

Módosították a pénzügyi kihágási eljárás egyes szakaszait

A kihágási jegyzőkönyvek fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajthatók Kilencven nap alatt ítéletet köteles hirdetni a fellebbezési bizottság.

A Hivatalos Lap legutóbbi száma rendelet-törvényt közöl, mely a pénzügyi kihágási eljárásra vonatkozó törvény egyes szakaszait módosítja. 100 ezer leit meghaladó bírságnál a jegyzőkönyv a pénzügyminisztériumban szervezendő bizottság elé terjesztendő. A bírság ügyében beadott fellebbezés esetén az ügy letárgyalására a törvényszék illetékes, ha azonban a jegyzőkönyvben foglalt bírság és adó összege 5 millió leinél nagyobb, az ítéltábla tárgyalja elsőfokon a fellebbezési ügyet s mindkét esetben legfeljebb 90 napon belül ítéletet kell hirdetni.

A fellebbezési bíróság határozata az ítélet közlésétől számított 10 napon belül felfolyamodással megtámadható, mely a fellebbezési bíróságnál nyújtandó be.

A bírságolási jegyzőkönyvben foglalt határozat, fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. Kivételt csak a szabadságvesztés büntetése képez, amennyi-

ben a törvény a kérdéses kihágást pénzbírságon kívül fogházbüntetéssel is sújtja.

A pénzügyminiszter a kihágási eljárás során egyszer jóváhagyott 100.000 leien feletti bírságot, vagy adót sem semmisítheti meg, sem nem szállíthatja, jogában áll azonban bizonyos kártérítési összeg ellenében feloldani a lefoglalt árúkat. Ez a rendelkezés azonban nem vonatkozik azokra az esetekre, midőn a törvény az árúk elkobzását kifejezetten akkor is előírja, ha a bíróság a jegyzőkönyvet megsemmisíti.

A 100.000 leien aluli bírságot és adót magában foglaló kihágási jegyzőkönyvet a pénzügyminisztérium illetékes központi bizottsága egészben, vagy részben megsemmisítheti, átdolgozhatja és a bírságot 5 százalékkára leszállíthatja. A bíróság által jóváhagyott és jogerős jegyzőkönyv és zaharin-kihágás esetén ez a jog nem illeti meg a központi bizottságot. A feljelentőt illető jutalmat a tényleg bevételezett bírság összege után kell kiszámítani.

Nem minősített munkásokat is terhel a munkásbiztosítási kötelezettség

A tárgyvisei munkásbiztosító pénztár járulékokat vetett ki egy erdőtermelővállalat összes munkásaira. E határozat ellen a fél jogorvoslással élt és becsatolta a községi polgármester igazolmányát, amelyből megállapítást nyert, hogy az erdőtermelésnél nem szakképzett munkások vannak alkalmazva és így ezek nem esnek munkásbiztosítási kötelezettség alá. A Munkásbiztosítópénztár ennek alapján hatályon kívül helyezte a fizetési meghagyást és a felet felmentette a járulék fizetési kötelezettség alól.

E határozat ellen benyújtott semmisségi panasz azonban hangsúlyozza, hogy a pénztár határozata megsértette a törvényt, amikor kimondotta, hogy az erdőtermelő munkások, mint nem szakmun-

MEGHATÁROZÁS

A kis Elza megkérdi a mamájától:

— Mama, ki az az elveszett nő?

— Elveszett nő, fiam — mondja a mama — az, aki mindenütt látható...

SEGÍTSÉG!

A lapp férj hazatér Amerikából, ahol három évig tartózkodott. Odahaza egy pár hónapos csecsemőt talál a felesége ölében.

— Hát ez miféle gyerek? — kérdi megbotránkozva.

Mire az asszony:

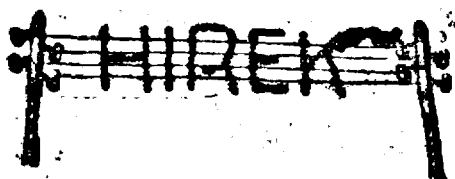
— Az más lappra tartozik!

kások nem tartoznak munkásbiztosítási kötelezettség alá. Másodszorban pedig az elsőfoku hatóság törvénysértést követett el akkor is, amikor figyelembe vette a polgármesteri hivatal bizonyítványát, mint-hogy a polgármesteri hivatalnak nincs hatásköre aranzve, hogy megállapítsa, kik tartoznak munkásbiztosítási kötelezettség alá.

A fellebbezési bíróság megállapította, hogy a törvény nem követeli meg azt, hogy az alkalmazott szakképzett munkás legyen, a munkásbiztosítási kötelezettség megállapításával kapcsolatban, minthogy a törvény 1. szakasza szerint minden kereskedelmi és ipari vállalat alkalmazottja, ha a fizetése nem haladja meg az előírt összeget, munkásbiztosítási kötelezettség alá esik. Ennélfogva az elsőfoku hatóság valóban törvénysértést követett el, amikor ennek az ellenkezőjét mondotta ki.

Ami a községi bizonyítványt illeti, amely szerint az erdőtermelést nem szakképzett munkásokkal végezték, a fellebbezési hatóság kimondotta, hogy ha bár az elsőfoku hatóságnak szuverén joga a bizonyítékok szabad mérlegelése, azonban csakis olyan okiratokat vehet mégis figyelembe, amelyeknek törvényes alapjuk van. Már pedig a polgármesteri hivatal bizonyítványa nem tekinthető ilyen szempontból közokiratnak.

A fellebbezési bíróság mindezek alapján megsemmisítette a Munkásbiztosítópénztár határozatát és kimondotta a munkásbiztosítási kötelezettség megállapítását.

AZ IPAROS

Megjelent minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és Adóhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötetből árcedény.

Az elkönyvelés nem jelent írásbeli szerződést és illetékkötelezettséget

Egy kincstári felülvizsgálati panasz során az iparosokat és kereskedőket általában közlelő érdeklő döntést hozott a bucarestii ítélő. tábla. A bélyegtörvény több esetben intézkedik úgy, hogy fokozatos illetéket kell fizetni abban az esetben, ha írásbeli szerződés jött létre valamely ügyetről. Az adott esetben a kincstár kihágási jegyzőkönyvet vett fel egy cég ellen azon az alapon, hogy a számlázási jegyzékekből és könyvekből kitűnik, hogy jutalékokat fizetett a megbízottainak, ezek a feljegyzések tehát irott bizonyítékaik illetékköteles megbízásoknak és munkaszerződéseknek. A vállalat avval védekezett a törvényszék előtt, amely a védekezésnek helyt is adott, hogy írásbeli szerződés nincs, ezek a bejegyzések nem irásos szerződések, nem a szerződés bizonyítása végett jöttek létre, hanem egyszerűen azért, mert

minden kereskedő köteles könyveibe bejegyezni az üzleti cselekményeket. Tehát szó sincs a bélyegtörvényben említett írásbeli szerződésről. A pénzügyminisztérium a törvényszéknek a védelmet elfogadó határozata ellen panaszt adott be a táblához és azt vitatta, hogy a bélyegtörvény szerint kívánt „irat” minden, ami írásban bizonyítja szerződés létrejöttét. A tábla ezzel szemben elfogadta a védelem álláspontját és kimondotta, hogy a bélyegtörvényben említett irat alatt nem közvetett írásbeli feljegyzésekből következtes utján megállapított szerződést kell érteni, hanem valóságos írásban létrejött szerződést. Ahol tehát a bélyegtörvény csak az írásbeli szerződést teszi illetékkötelezővé, ott a szóbeli uton létrejött megállapodást semmiféle későbbi jegyzet, vagy könyvelés alapján nem lehet írásbeli szerződésnek minősíteni és megilletkezni. Ennek alapján az ítélőtábla elutasította a minisztérium panaszát.

HALADÁS

— Amikor üzletemet kezdtem, nem volt egyetem, mint az intelligenciám.
— Ilyen kis alapitkövel elég sokra vitted.

Készül az új árszabási törvény végrehajtási utasítása

Még márciusban el fog készülni a végrehajtási utasítás a termelés és árszabás március 4-én kihirdetett törvényéhez, — így jelentik ezt Bucarestből, a nemzetgazdasági minisztérium ezzel megbízott bizottsága köréből. A hírek szerint a minisztérium el a törvényben biztosított jogával és

nagy tömeg árút vesz ki a törvény hatálya alól,

mint amelyek nem szigorúan közszükségleti és általános fogyasztási cikkek. Ha igazak lesznek a hírek, akkor a sok ezer nem közszükségleti cikkből csak néhány száz lesz olyan, amely az új törvény ellenőrzési és jelentési kötelezettségei alá fog esni.

A másik korlátozása a törvény hatályának az lenne a hírek szerint, hogy nem az összes nagykereskedők lennének kötelesek az előírt bejelentéseket megtenni, mert felmentenék ez alól mindazokat a nagykereskedőket, akik a törvény életbeléptekor egyben a közvetlen fogyasztó részére is árusítottak, tehát kicsinyben is folytatták üzletüket. Ha ez a rendelkezés tényleg megvalósul, akkor

az új törvény bejelentési kötelezettségei alá csak mintegy 4000 kimondottan és kizárólag nagykereskedő kerül.

Ebben az esetben is azonban megmarad a megesített nagykereskedőkre is a március 4-iki árak felemelésének a tilalma és az a kötelezettségük, hogy az árakat üzlethelyiségükben kifüggeszteni és jelezni tartoznak.

Úgy, amit ezt a vasárnapi aradi kereskedőgyűlés is kívánta, az országos egyesületek részéről is kérelemmel fordultak a nemzetgazdasági minisztériumhoz, hogy a március 24-én lejárató bejelentési határidőt hosszabbítsa meg.

Miután azonban mindezek egvelőre csak tervezet és a miniszter a beérkező összes javaslatok átvizsgálása után dönt a végrehajtási utasítás végleges szövegéről, az érdekelteknek egyelőre úgy kell felkészülni, hogy szükség esetén mindannyian eleget tehesse a törvény legszigorúbb értelmezésének is.

A BÁNATPÉNZ 25 SZÁZALEKÁNAK MEGFELELŐ ÉRTÉKŰ HADIKÖTVÉNYT KELL FELMUTATNI AZ ÁRVERÉSEKEN

Marosvásárhelyről jelentik: Az egyik Goga-uccai ingatlanra a kincstár az elmúlt hetekben árverést tűzött ki. Az árverés iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Az ingatlan árverésre napokban került sor. Mielőtt azonban az árverés megkezdődött, a kincstár megbízásából kiküldött végrehajtó a résztvevni akaróknak kijelentette, hogy a kiküldési ár 390.000 lei, 10 százaléka a bánatpénznek letétbe helyezését csak úgy fogadhatja el, ha az árverésen résztvevők a bánatpénz 25 százaléka megfelelő hadikötvényt mutatnak fel a hadfelszerelési törvény értelmében. Az árverés résztvevői hivatkoztak arra, hogy a végrehajtó által követelt kötvény felmutatása csak állami, magyeli, vagy községi árlejtések esetén képhető és hogy az árlejtés megkötés feltétele a hadfelszerelési törvény megjelenése után jelentek meg s ezekben a feltételekben a kötvények felmutatásáról nincs említés. A végrehajtó nem vette figyelembe a kifogást. Az ingatlan 650.000 leiert Ancsel Antal helyi kereskedő tulajdonába ment át, az árverés résztvevői azonban fellebbezést jelentettek be. A fellebbezés letárgyalására a napokban kerül sor.

ORVOSI KONZULTÁCIÓ

Mascolát az orvos vizsgálja:

— Hm, — csóválja a fejét az orvos, — én nyilván szereti az alkoholt. Rendszeresen iszik, vagy csak időközönként?
— Időközönként.
— Milyen időközönként?
— Félóránként.

BESZÜNTETTE MŰKÖDÉSÉT A SZAKSZERVEZETI TANÁCS, MERT NEM KAPTA MEG JOGISZEMÉLYISÉGÉT

Ismeretes, hogy a különböző szakmai munkásszervezetek között összekötő kapocsként a szakszervezeti tanács működött. A céhtörvény megjelenésével valamennyi szakmai szervezetnek céhhé kellett átalakulnia, hogy ismét jogiszemélyiséget nyerhessen. Ez meg is történt. Ugyanakkor a központi jellegű szakszervezeti tanács is kérelemmel fordult az illetékes minisztériumhoz a jogiszemélyiség ügyében. A minisztérium arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elismert szakmai céhek kivül semmiféle szervezet működését nem engedélyezheti. A minisztériumnak ez az állásfoglalása a szaktanács feloszlásával volt egyenlő. A munkafelügyelőség útján a volt szaktanács kísérletet tett arra, hogy a munkásság kulturintézményként fennmaradjasson. Minthogy azonban a munkafelügyelőség útján sem érkezett mindeközé kedvező határozat, az egykori szakszervezeti tanács a kényszerítő körülmények következtében működését beszüntette és személyzetét elbocsátotta.

— A fizetési jegyzékek kiállítás a fogyasztási helyiségekben. Az aradi kereskedelmi és inar. kamara felhívja az összes fogyasztási helyiségek tulajdonosait, hogy alkalmazkodjanak pontosan a repülőbélyeg-törvény előírásaihoz, amely szerint minden fogyasztás után (béllel együtt) fizetési jegyzéket kell kiadni (még a 20 leinél kisebb összegű fogyasztás után is, amely esetben a jegyzék bélyegmentes), mert az ellenőrző közegek szigorú utasításokat kaptak a rendelkezés betartásának vizsgálatára. A kamara szívesen szolgál bővebb felvilágosítással.

A libapásztor

Írta: SZALAY LÁSZLÓ

Pannit is a golya hozta; csakúgy, mint a többi gyereket. Őrse néni, a szakácsnénk volt a mamája, aki egykenyeren élt Mihály bácsi, öreg Szuhayval...

Panni — a konyhaajtóval szemben — a nagy-eperfa alatt nevelkedett; melynek törzséhez, jó bőre eresztett ruhaszártó kötéllel kipányvásták, mőta egyszer nagy riadalmat keltve a szombékoshan elétevelygett.

Az árnyas eperfa alatt — később fölászva az ágak közé is — Panni addig nevelkedett, míg egyszer csak rájött, hogyan kell elszánt rántással kioldani a „bukorra kötött” ruhaszártó kötelet, amely tudománya aztán további neveltetésének és rabságának is véget vetett...

Rákövetkező tavaszon már szerződött libapásztor lőn Panniból. Elvállalta vagy hatvan sárgapelyhes kislibának a legeltetését, gondozását és felnevelését a tanyakörűli madárdalos, virágos mezőön, réteken.

Szép dolog a libapásztorokodás, kiváltképpen gy, eleje-tavaszon... Mikor a kesztyűnyi sárgapelyhes kislibakkal meg nem sok a vesződség. Mert alig lépegetnek párat, máris kifáradnak szörnyen, s lecsücsülnek sorba a pásztor szoknyájára, a gyenge kislibák, akik nem tudnak még se szállni, se szaladni, se ravaszkodni, se pástort ríkatni, mert még csak mint az öklöm, valamennyi akkorikák. De ahogy gyarapodnak testben, s kezdenek sárga pihé helyett tokosodni; ahogy mulik felettük az idő, s

kezdenek mindig étkesebbek lenni, úgy nő a huncutságuk, sőt a gonoszságuk is...

A liba természetrajzában első helyen áll a macacs butaság, a tolvajság és a kártevés jellemvonása. S minél öregebb a lud, annál megrögzöttebbek benne ezek a tulajdonságok!

A márciusban kelt liba június, júliusban már kész tolvaj, akinek gyatra esze még álmában is azon jár, hogy mikor, hol és mit lopjon...

Viselkedésének lélektani magyarázata ez:

Minél inkább mulik a tavasz és a nyár, minél fejlettebb lesz a lud, s így minél több táplálékot igényel, annál kevesebb lesz a legelője. A zöldfü ugyanis megvénül, eltöredezik és megsárgul...

Az éhezni kezdő lud kezdetben a répa-, káposzta- és a hereföldekre, majd ha csak teheti, az éró kalászosokra és a zsendülő szőlőkre igyekezik vetni magát...

A farka — már kora reggel — mikor a pásztor kifelé hajtogatja, a napégette, „semminék se hívják”, szamártüvises, kopár legelőre, izgatott gárogás és ingerült láрма közepette, egymást üszítva összecsküszik.

Amint kiérnek a tarlóra, egy se legel, hanem valamennyi csak trombitál, rikoltozik, nyújtja a nyakát és fenvegetődzik. A kis libapásztorlő nagy hosszú fűfaveszőre kötött zsebkezdőjével, megállás nélkül szaladgál. A hűfarka, mint a háborgó, viharos tenger, ingerülten ide-oda hullámzik. Majd az eleje, majd a vége, hol a jobb, hol meg a baloldala kezd el kitörni. A kis libapásztor kétségbeesett kiabálással rohan oda, s visszakergeti őket, de a másik szempillantásban, a másik oldalon a láták elől kezdődik.

Egyszer csak a gunár goromba tülőkhangjára, s a kis libapásztor hangos, kétségbeesett cincogó sírása mellett az egész Sisera-had nagy szárnycsatogások közt a levegőbe emelkedik. Aztán irány a szőlő, s Panni szaladhat sírva utánuk...

Másnap reggel Panni kijelenti, hogy nem haj ki akkor se, ha agyonverik. Mert nem tud parancsolni többé a libáknak.

Anyám, meg az édesanyja jóindulatu mosolygással néznek össze, s fölmentik Pannit a kihajtás alól; s ettől kezdve a libákat zsákból etetik...

Panni pár évig libát, kislarányt őrzött; majd meg szobalány volt nálunk. Mígnem egyszer csak a bimbóból kinyílt a virág. Panniból erőteljes szép eladó lány lett...

Pista, a parádéskocsi, egy jóra való, jobb módu, egyetlen gyerek kezdett legyeskedni Panni körül, aki inkább csak „paksziból” szolgált bennünket, s aki ha megnősül és megunja a parádéskocsi-ságot, a feleségével együtt bármikor hazamehet a szüleihez.

Kézenfekűdt hát Panni szerencséje, csak ki kellett staffirozni a lelket.

Szuhay szegény volt, mint ama hordóba csúszott Diogenes, csak a tekintéye volt fényes. Egyébként kivénhedt béresgazdánk volt, öreg, megrokkant, hűséges...

— En adok a fiataloknak egy borjas tehenet, — mondotta apám öreg Szuhaynak — egyebet nem tehetek.

Édesanyám a tollat ígérte meg, meg még egyet-mást, amint majd látni fogja, hogy szükséges...

